

KAUTHARA

ကွၢ်ကၢၤ ဓာတ် ဝၢ်သ့ၣ်ဓာတ် ခၢၣ် ခၢၣ် ဓ့ၢ်ကၢၤဓာတ် ဓာတ်

Conservation of Cham Language and Script

BANI AWAL HÒI GIÁO CHAMPA

Ts. Putra Podam

Champa Bani International Community

San Jose, California, USA

1-7-2022

MỤC LỤC

Stt	Nội dung	Trang
1.	Mục lục	1
2.	Hồ sơ phản biện	2
3.	A. Nội dung đơn	3
4.	B. Phản biện	5
5.	I. Mục 1: Về tôn giáo Bani	5
6.	II.Mục 2: Về tên Hội đồng Sur cả Bani	9
7.	III. Mục 3: Về sinh hoạt tôn giáo, hoạt động các lễ nghi, tín ngưỡng	10
8.	C. Kết Luận	12
9.	D. Kiến nghị và Định hướng	13
10.	Tài liệu tham khảo	14
11.	Hình ảnh	16
12.	Phụ lục 1	41
13.	Tiểu đề 1	41
14.	Tiểu đề 2	53
15.	Tiểu đề 3	59
16.	Phụ lục 2	65-70

HỒ SƠ PHẢN BIỆN

ĐƠN THÔI THAM GIA HỘI ĐỒNG SƯ CẢ

(Một số Thánh đường ở tỉnh Ninh Thuận)

-----***-----

Tác giả: Ts. Putra Podam

Nguồn: Kauthara.ORG

Bài viết đang cập nhật và bổ sung

Kính gửi: Cho những ai quan tâm để tham khảo

Kính thưa:

- Ban chấp hành Hội đồng Sư cả Hội giáo (Bani) tỉnh Ninh Thuận
- Bà con Chăm Bani theo Hội giáo dòng Awal (Bani Awal)

Hôm nay ngày 30/6/2022, tổ chức Kauthara có nhận năm (5) đơn xin thôi tham gia Hội đồng Sư cả Hội giáo (Bani) của một số Thánh đường (Magik) ở tỉnh Ninh Thuận: Thành Tín, Văn Lâm, Phước Nhơn, An Nhơn, Tuấn Tú.

Theo nguồn tin, mẫu đơn này do **Ts. IĐêm**, biên soạn.

Người tuyên truyền lá đơn: **Thành Trọng Nghĩa** (1968). Cư ngụ: 92 đường Thống Nhất, khu phố 6, Phường Hà, Tp. Phan Rang Tháp Chàm. Cán bộ: Y tế Dự phòng tỉnh Ninh Thuận.
Tên Cha: Thành Thảo (cựu viên chức Việt Nam Cộng Hòa).

A. NỘI DUNG ĐƠN

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM

Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

ĐƠN THÔI THAM GIA HỘI ĐỒNG SƯ CẢ HỘI GIÁO BÀN NI TỈNH NINH THUẬN

Kính gửi:

- Ủy Ban nhân dân tỉnh Ninh Thuận
- Sở Nội vụ tỉnh Ninh Thuận
- Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàn ni tỉnh Ninh Thuận
- Ủy Ban nhân dân huyện Ninh Phước
- Ủy Ban nhân dân xã Phước Hải

Hội đồng Bỏ đạo tôn giáo Bàn halau Thành Tín, xin thông báo đến cơ quan chức năng về việc thôi tham gia Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàn ni tỉnh Ninh Thuận, lý do như sau:

1. Về tôn giáo Bàn ni:

- Theo công văn 6955/BNV-TGCP ngày 18/12/2020 của Bộ Nội vụ, về việc danh mục các tổ chức tôn giáo, tổ chức được cấp giấy chứng nhận điều kiện hoạt động tôn giáo Bàn ni, chỉ có tên tổ chức tôn giáo là “Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàn ni Ninh Thuận, nhưng tên Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàn ni Ninh Thuận trực thuộc toongiaso Hội giáo. Chúng tôi tôn giáo Bàn ni bị xóa tên trong danh mục tôn giáo Việt Nam; Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàn ni Ninh Thuận hiện nay là một tổ chức của tôn giáo Hồi giáo.

- Căn cứ công văn 6955/BNV-TGCP ngày 18/12/2020 của Bộ Nội vụ, năm 2021, cơ quan chức năng tổ chức làm căn cước công dân, trong dung trong khai báo khi người Chăm, tôn giáo Bàn ni đến làm căn cước công dân, cán bộ làm căn cước công dân cho biết không có tôn giáo Bàn ni, nên chỉ còn cách chọn tôn giáo Hồi giáo, tôn giáo khác hoặc không tôn giáo; mặc dù trước 1975 và sau 1975 đến năm 2020 giấy chứng minh nhân dân (căn cước công dân) vẫn thể hiện tôn giáo Bàn ni.

- Vấn đề này là trách nhiệm của Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàn ni Ninh Thuận, cụ thể Ban chấp hành Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàn ni nhiệm kỳ III (2016-2021), nhưng không thực hiện chức năng nhiệm vụ, không đấu tranh cho cộng đồng dân tộc Chăm theo tôn giáo Bàn ni, có thể Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàn ni đồng tình, vì tổ chức này Hội đồng Sư cả này là một tổ chức của tôn giáo Hồi giáo, vì thực tế không có văn bản kiến nghị đến cơ quan chức năng có thẩm quyền để xem xét phục hồi lại tôn giáo Bàn ni trong Danh mục Tôn giáo Việt Nam.

2. Về tên Hội đồng Sư cả Bàn ni

Tên “Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàn ni” không phù hợp với bản chất, hoạt động tôn giáo, tín ngưỡng Bàn ni, dễ nhầm với tôn giáo Hồi giáo; Bàn ni và Hồi giáo là hai tôn giáo khác nhau, không phụ thuộc nhau. Hiện nay đã xuất hiện một tổ chức lợi dụng tên tôn giáo Bàn ni có chữ Hồi giáo để tuyên truyền tôn giáo Bàn ni là tôn giáo Hồi giáo, có âm mưu thôn tính tôn giáo Bàn ni biến thành tôn giáo Hồi giáo.

Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận, cụ thể Ban chấp hành Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani nhiệm kỳ III (2016-2021) cố ý không đổi tên Hội đồng SU cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận thành Hội đồng SU cả Bani tỉnh Ninh Thuận dù trong Báo cáo và phương hướng nhiệm vụ Đại hội nhiệm kỳ III (2016-2021) có thể hiện.

3. Về sinh hoạt tôn giáo, hoạt động các lễ nghi, tín ngưỡng

Hội đồng Bôn đạo tôn giáo Bani, tín đồ Bani thôn Thành Tín, Văn Lâm, Phước Nhơn, An Nhơn, Tuấn Tú, sinh hoạt tôn giáo, hoạt động tín ngưỡng, lễ hội tín ngưỡng theo tôn giáo Bani là thờ đa thần, thờ ông bà, tổ tiên (như các 6 thôn Văn Lâm, Tuấn Tú, An Nhơn, Phước Nhơn, Phú Nhuận, Lương Tri); không thờ độc thần như tôn giáo Hồi giáo; không thể nào ghép tôn giáo Bani chung với Hồi giáo, trên thế giới này không có tôn giáo “Hồi giáo – Bani), chỉ có Việt Nam xuất hiện gần đây.”

Qua 3 nội dung nêu trên, Hội đồng Bôn đạo tôn giáo Bani halau Thành Tín quyết định thôi tham gia Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani Ninh Thuận từ ngày ký ban hành văn bản này; vì tổ chức Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận trực thuộc tôn giáo Hồi giáo trong danh mục tôn giáo Việt Nam; hoạt động theo Hồi giáo thế giới, không đa thần như tôn giáo Bani của dân tộc Chăm tại Việt Nam”.

Hội đồng Bôn đạo tôn giáo Bani halau Thành Tín thông báo đến cơ quan chức năng biết và chúng tôi từ chối tham gia mọi cuộc họp, hội thảo, đại hội ...có liên quan đến tổ chức Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani do Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani hay chính quyền, cơ quan chức năng các cấp mời, triệu tập.

(Pho to đính kèm Biên bản họp thống nhất thôi tham gia Hội đồng SU cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận vào ngày 23/6/2022 của Hội đồng Bôn đạo tôn giáo Bani thôn Thành Tín)

Phước Hải, ngày 23 tháng 6 năm 2022

TM. HỘI ĐỒNG BỔ ĐẠO BANI THÀNH TÍN

IMAM TAN

Đã ký

Kiều Lượng

IMAM CỰU

đã ký

Từ Bác

SƯ CẢ

đã ký

La Dư

Quan sát trong năm (5) lá đơn của các cơ sở hoàn toàn có nội dung giống nhau, gồm ba mục chính:

Mục 1: Về tên tôn giáo Bani

Mục 2: Về tên Hội đồng Sư cả Bani

Mục 3: Về sinh hoạt tôn giáo, hoạt động các lễ nghi, tín ngưỡng

(Nội dung cụ thể của 5 lá đơn kèm theo in phần cuối PHỤ LỤC 2)

B. PHẢN BIỆN

Căn cứ nguồn gốc lịch sử tôn giáo ở Champa, đưa ra những quan điểm khoa học và đúng đắn, làm cơ sở để bác bỏ nội dung trong năm (5) lá đơn của Thành Tín, Văn Lâm, Phước Nhơn, An Nhơn, Tuấn Tú.

I. MỤC 1: Về tôn giáo Bani

Đoạn 1: Trong Đoạn 1, Mục 1, trình bày “...*công văn 6955/BNV-TGCP ngày 18/12/2020 của Bộ Nội vụ, không có danh mục tôn giáo Bani. Tôn giáo Bani đã bị xóa trong danh mục tôn giáo Việt Nam...*”

Quan điểm 1a: (Đoạn 1, Mục 1)

Nội dung trong Đoạn 1, Mục 1: hoàn toàn vô lý, hoàn toàn không có cơ sở. Theo Kauthara, người soạn đơn hoàn toàn không biết gì về tôn giáo Hồi giáo (Islam) nói chung và Hồi giáo (Bani) của người Chăm nói riêng.

Theo lịch sử tôn giáo từ thời vương quốc Champa đến nay, tổ tiên người Chăm hoàn toàn không sáng lập ra một tôn giáo nào, mà Champa chỉ tiếp nhận hai tôn giáo lớn trên thế giới đó là tôn giáo Balamon (Ấn Độ) từ thế kỷ thứ 2, và tôn giáo Islam (Ả Rập) từ thế kỷ thứ 9.

Cũng theo lịch sử tôn giáo ở Champa, người Chăm chỉ sử dụng bốn thuật ngữ tôn giáo như sau:

- **Balamon** (Brahmanism): là bộ phận người Chăm theo Balamon (Ấn Độ) từ ngày đầu lập quốc, thờ Tam vị thần (Trimurti) là ba vị thần tối cao gồm: Brahma (đấng tạo hóa), Vishnu (đấng bảo hộ), Shiva (đấng hủy diệt) cho đến thế kỷ 15.

- **Islam** (Hồi giáo): là bộ phận người Chăm theo Islam (Ả Rập) từ thế kỷ thứ 9, thờ phụng Thượng đế Allah, tôn kính Thiên sứ Muhammad và hoàn thiện dân theo Thiên kinh Koran.

Sau thế kỷ 15, tôn giáo Balamon đã bị loại khỏi vương quốc Champa, cơ hội dành cho Islam phát triển. Đến thế kỷ 17 (triều đại vua Po Rome), hòa giải tôn giáo ở người Chăm với hai thuật ngữ tôn giáo là: Awal và Ahier.

- **Awal** (Hồi giáo còn gọi Hồi giáo cũ): là bộ phận người Chăm theo Islam từ thế kỷ 9, đến thế kỷ 17 được tách ra thành hệ phái riêng của Champa. Người Chăm thường gọi tôn giáo này theo tiếng Sankrit là Agama Awal (đạo Awal) hay gọi theo tiếng Ả Rập là Bani Awal (đạo Awal). Đây là hệ phái Hồi giáo chỉ tồn tại duy nhất ở Champa, là Hồi giáo nhưng vẫn ảnh hưởng đậm tín ngưỡng và văn hóa bản địa Champa.

- **Ahier** (Hồi giáo mới): là bộ phận người Chăm đã từng theo Balamon (Ấn Độ) thờ Tam vị thần (Trimurti) là ba vị thần tối cao ở Ấn Độ bao gồm Brahma, Vishnu, Shiva cho đến thế kỷ 15. Sau thế kỷ 15, tôn giáo Balamon đã bị tàn lụi không những ở Champa mà cả Đông Nam Á. Từ đó,

Ahier chấp nhận thờ Thượng đế Allah (Po Allah) là Đấng Tối Cao, nhưng vẫn tiếp tục công việc tiếp quản Tháp (Bimong), chăm sóc Tháp và bảo tồn những tín ngưỡng Champa hay văn hóa bản địa Champa. Người Chăm gọi tôn giáo này theo tiếng Sankrit là Agama Ahier (đạo Ahier) hay gọi theo tiếng Ả Rập là Bani Ahier (đạo Ahier). Đây là nhánh Hồi giáo (Hồi giáo mới) chỉ tồn tại duy nhất ở Champa nhưng vẫn còn tiếp quản, chăm sóc, bảo tồn những tín ngưỡng và văn hóa bản địa Champa từ thời Balamon để lại.

Theo quá trình lịch sử Champa từ thế kỷ thứ 2 đến thế kỷ 21, danh xưng tôn giáo ở người Chăm chỉ tồn tại bốn (4) thuật ngữ: Balamon, Islam, Awal và Ahier.

Khẳng định, theo lịch sử tôn giáo ở Champa thì người Chăm không có tôn giáo tên “Bani”, vì Bani không phải tên tôn giáo, và tổ tiên người Chăm không sáng lập ra một tôn giáo nào.

Quan điểm 1b: (*Đoạn 1, Mục 1*)

Cũng nội dung trong Đoạn 1, Mục 1: theo các nhà nghiên cứu Tây Phương, thì sau thế kỷ 15, Champa trở thành quốc gia Hồi giáo. Không có bằng chứng nào cho thấy thời Pháp thuộc người Chăm có tôn giáo Bani.

Tiếp đến thời Việt Nam Cộng Hòa, mọi văn bản đều ghi tôn giáo Hồi giáo. Không có bằng chứng nào cho thấy chế độ Việt Nam Cộng Hòa công nhận người Chăm có tôn giáo Bani.

Tiếp đến, sau năm 1975, Việt Nam Xã Hội Chủ Nghĩa trên mọi giấy tờ của người Chăm đều ghi tôn giáo “Hồi giáo”. Trong Danh mục tôn giáo ở Việt Nam không bao giờ có tôn giáo “Bani”.

Quan điểm 1c: (*Đoạn 1, Mục 1*)

Theo lịch sử Champa, sau thế kỷ 15, người Chăm duy nhất theo một tôn giáo được gọi là Hồi giáo (Islam), vì cả ba nhánh này cùng thờ chung một Thượng đế Allah. Hồi giáo của người Chăm được chia thành ba nhánh chính:

- **Islam** (Hồi giáo), tín đồ Chăm theo “Islam” được gọi: Chăm Islam,
- **Awal** (Hồi giáo cũ), tín đồ Chăm theo “Awal” được gọi: Chăm Awal
- **Ahier** (Hồi giáo mới), tín đồ Chăm theo “Ahier” được gọi: Chăm Ahier

Đoạn 2: Trong Đoạn 2, Mục 1, trình bày “... công văn 6955/BNV-TGCP ngày 18/12/2020 của Bộ Nội vụ, năm 2021 cơ quan chức năng tổ chức làm căn cước công dân...không có tôn giáo Bani, mặc dù 1975 và sau 1975 đến năm 2020 giấy chứng minh nhân dân hay căn cước công dân vẫn thể hiện tôn giáo Bani, nhưng đến nay bị mất.”

Quan điểm: (Đoạn 2, Mục 1)

Theo Kauthara, nội dung trong Đoạn 2 của Mục 1, là hoàn toàn bịa đặt, hoàn toàn không có cơ sở, hay hoàn toàn vu khống. Đoạn hai này kết tội Bộ Nội vụ xóa tôn giáo Bani của người Chăm là thể hiện hành vi vu khống, tuyên truyền nhằm mục đích lôi kéo những người nhẹ dạ cả tin tham gia chống tổ chức Hội đồng Sư cả và chống Chính phủ Việt Nam.

Theo Kauthara, đề nghị người viết đơn hoặc người ký đơn hãy cung cấp minh chứng như văn bản hay quyết định mà trước năm 1975 (VNCH) công nhận dân tộc Chăm tồn tại một tôn giáo Bani.

Theo Kauthara, đề nghị người viết đơn hãy cung cấp minh chứng như văn bản hay quyết định mà sau năm 1975 (VN XHCN) công nhận dân tộc Chăm tồn tại một tôn giáo Bani.

Theo Kauthara, vấn đề Căn cước công dân (CCCD) là chủ trương của Chính phủ về quản lý thông tin cũng như vấn đề hội nhập Quốc tế cùng các quốc gia trong khối Asian. Căn cước công dân ở Việt Nam không phải dành riêng cho dân tộc Chăm.

Theo Kauthara, vấn đề CCCD khác CMND (Chứng minh nhân dân), sự việc này nhiều người Chăm chưa biết. Thực ra Chính quyền Bình Thuận và Ninh Thuận nên đứng ra giải thích cho dân biết, cho dân hiểu, tại sao mục Tôn giáo và mục Dân tộc không còn ghi trong CCCD.

Đoạn 3: Trong đoạn 3 của Mục 1, trình bày: “...Vấn đề này là trách nhiệm của Hội đồng Sư cả, cụ thể Ban chấp hành HĐSC Hồi giáo Bani nhiệm kỳ III(2016-2021), nhưng không thực hiện đúng chức năng nhiệm vụ, không đấu tranh cho cộng đồng Chăm theo tôn giáo Bani, có thể HĐSC Hồi giáo Bani đồng tình, vì tổ chức này HĐSC là một tổ chức của tôn giáo Hồi giáo, vì thực tế không có văn bản kiến nghị đến cơ quan chức năng có thẩm quyền để xem xét phục hồi lại tên tôn giáo Bani trong Danh mục Tôn giáo Việt Nam”.

Quan điểm: (Đoạn 3, Mục 1)

Theo thông tin Kauthara nhận được, đơn thôi tham gia của Thành Tín, Văn Lâm, Phước Nhơn, An Nhơn và Tuấn Tú là do Ts. 1Đêm soạn thảo, và Thành Trọng Nghĩa là người truyền đơn cho các làng.

Nội dung trong Đoạn 3, Mục 1, là hoàn toàn chụp mũ HĐSC, kết tội HĐSC không đấu tranh đòi tôn giáo Bani.

Theo Kauthara, đơn thôi tham gia HĐSC viết rất tiêu cực, yêu cầu HĐSC phục hồi tôn giáo “Bani” trong Danh mục Việt Nam? Nhưng, như đã trình bày ở trên tôn giáo tên “Bani” chưa bao giờ tồn tại trong Danh mục tôn giáo của Việt Nam.

Thiết nghĩ nếu các giáo sĩ (Imam, Acar, ...) thích có tôn giáo tên “Bani” thì trước hết đi bàn với ông Ts. 1 Đêm (Chủ nhiệm dự án), ông Thành Thanh Dải (Ts tự phong, Thủ tướng Champa tự phong, Tộc trưởng tộc người Champa tự phong, ...) viết hồ sơ dự án đầy đủ (khoảng 2000 trang) xin tôn giáo “Bani” gửi lên Ban Tôn giáo Chính phủ, Bộ Nội vụ, Bộ Chính trị, ... để các Bộ, Ban, Ngành đưa ra Quốc hội xem xét, có thể ưu tiên cấp cho dân tộc một tôn giáo tên “Bani”, giống như việc người Chăm viết đơn xin cấp “Hộ nghèo”,...

Cần biết, tôn giáo tên “Bani” mà các vị đi xin Chính phủ cấp, không liên quan gì đến tôn giáo: Agama Awal (Bani Awal) là Hồi giáo của người Chăm do tổ tiên Champa truyền lại.

TIỂU KẾT MỤC 1:

**** Dựa vào quan điểm 1a, quan điểm 1b, quan điểm 1c, khẳng định:***

- Tại vương quốc Champa, dân tộc Chăm chỉ tiếp nhận hai tôn giáo lớn: Balamon (Ấn Độ) và Islam (Ả Rập).

- Từ thời Pháp đến nay, chưa Chính phủ nào công nhận dân tộc Chăm có tôn giáo “Bani”, và không có tôn giáo nào tên “Bani” trong Danh mục tôn giáo của Việt Nam.

- Nội dung đơn trong đoạn một, kết tội Bộ Nội vụ xóa tôn giáo của người Chăm là hoàn toàn không có cơ sở, hoàn toàn bịa đặt và hoàn toàn vu khống. Kết tội Bộ Nội vụ xóa tôn giáo người Chăm không khác gì kết tội Chính phủ Việt Nam (hay Đảng Cộng sản Việt Nam) xóa tôn giáo người Chăm.

* Dựa vào quan điểm 2a, cho thấy, trong đơn của quý vị cho rằng trước năm 1975 cho đến năm 2020, dân tộc Chăm là tôn giáo “Bani” (điều này hoàn toàn bịa đặt). Đề nghị những người ký đơn của thôn Thành Tín, Văn Lâm, Phước Nhơn và An Nhơn hãy cung cấp văn bản (bằng chứng) trước 1975 có công nhận tôn giáo “Bani”, hay văn bản công nhận tôn giáo “Bani” từ sau 1975 đến nay.

- Vấn đề CCCD không có mục dân tộc và tôn giáo là tiêu chí hội nhập quốc tế.

- Từ khi thành lập HĐSC đến nay đã trải qua 3 kỳ Đại hội, tại sao trong khoảng thời gian này các vị không có ý kiến. Đến khi Ts. 1Đêm chủ trương viết đơn đề nghị xóa “Hồi giáo Bani”, móc nối Thành Thanh Dải (Tiền sĩ tự phong, Thủ tướng Champa tự phong, Tộc trưởng tộc Champa tự phong), tài trợ và nhận tiền từ nước ngoài thì các vị quay lưng chống HĐSC, chống Chính phủ, các vị tự tuyên truyền đơn, tự ký đơn và gửi đơn tố cáo Bộ Nội vụ xóa tôn giáo Bani.

- Theo Kauthara, các vị không còn xứng đáng là chức sắc, là giáo sĩ (Acar) của Agama Awal (Bani Awal) thuộc Hồi giáo Champa.

* **Dựa vào quan điểm 3a, khẳng định**, nhóm đòi tôn giáo Bani nhưng không biết Bani nghĩa là gì? Nếu các vị muốn dân tộc Chăm có tôn giáo Bani thì cứ viết hồ sơ dự án về tôn giáo Bani trình lên Chính phủ. Còn tôn giáo mà lịch sử Champa để lại cho dân tộc Chăm hiện nay là Agama Awal (Bani Awal) có nguồn gốc từ Islam mà tiếng phổ thông phiên nghĩa là: Hồi giáo.

Hỏi các vị Imam đã ký đơn, các vị có biết Bani là gì không? Các vị đang thờ ai? Các vị đang mặc áo dài trắng suốt đời là áo của ai? Thánh kinh Koran các vị đang đọc viết bằng chữ gì? và Koran ghi tiếng gì?...

II. MỤC 2: Về tên Hội đồng Sư cả Bani

Đoạn 1: Trong Đoạn 1, 2 của Mục 2, trình bày: “...Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani” không phù hợp với bản chất, hoạt động tín ngưỡng tôn giáo Bani, dễ nhầm với tôn giáo Hồi giáo; Bani và Hồi giáo là 2 tôn giáo khác nhau, không phụ thuộc nhau. Hiện nay đã xuất hiện một tổ chức lợi dụng tên tôn giáo Bani có chữ Hồi giáo để tuyên truyền tôn giáo Bani là tôn giáo Hồi giáo, có âm mưu thôn tính tôn giáo Bani biến thành tôn giáo Hồi giáo”.

“Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận, cụ thể Ban chấp hành Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani nhiệm kỳ III (2016-2021) có ý không đổi tên Hội đồng SU cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận thành Hội đồng Sư cả Bani tỉnh Ninh Thuận dù trong báo cáo và phương hướng nhiệm vụ Đại hội nhiệm kỳ III có thể hiện”.

Quan điểm: (Đoạn 1, Mục 2)

“Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani” là tên tổ chức tôn giáo của Chăm Bani được Nhà nước công nhận và cấp phép hoạt động. Xét cho cùng “Awal” viết đầy đủ là Agama Awal (đạo Awal) hay Bani Awal (đạo Awal) chưa đủ điều kiện để trở thành một tôn giáo riêng, mà thực tế chỉ thuộc ở mức tín ngưỡng. Nhưng theo lịch sử Champa thì “Awal” được thừa kế từ Hồi giáo (Islam) và xem như một hệ phái Hồi giáo, nên Chính phủ Việt Nam công nhận “Awal” của người Chăm thuộc tôn giáo Hồi giáo.

Cũng theo lịch sử tôn giáo Champa thì “Awal” và “Ahier” là hệ phái của Islam Champa vì cả hai cùng thờ phụng thượng đế Allah. Xét riêng “Awal” thì đại diện cho tôn giáo chính là giáo sĩ (Acar). Ngày nay Acar là tín đồ (Tầng lớp thứ nhất) trực tiếp thờ phụng thượng đế Allah, Đấng Tối Cao và Duy Nhất, Muhammad là Thiên sứ, và Koran là Thiên kinh, áo dài trắng mà Acar đang mặc suốt đời là áo của Nabi (Thiên sứ).

Trong Đoạn 1, Mục 2 viết: “... Hiện nay đã xuất hiện một tổ chức lợi dụng tên tôn giáo Bani có chữ Hồi giáo để tuyên truyền tôn giáo Bani là tôn giáo Hồi giáo, có âm mưu thôn tính tôn giáo Bani biến thành tôn giáo Hồi giáo”.

Đoạn 1, Mục 2, hoàn toàn vu khống thiếu cơ sở. Đề nghị Ts. 1Đêm, đưa ra tên tổ chức nào mà quá tuyệt vời có khả năng hô “biến” thì “Bani” biến thành “Hồi giáo”. Điều này BCT chắc phải gặp Ts. 1Đêm, để tìm cách phương pháp hô “biến” thì mọi tôn giáo ở Việt Nam biến thành Phật giáo cho dễ quản lý.

III. MỤC 3: Về sinh hoạt tôn giáo, hoạt động các lễ nghi, tín ngưỡng

Đoạn 1: Trong Đoạn 1, Mục 3, trình bày: “...Hội đồng Bổn đạo tôn giáo Bani, tín đồ Bani thôn Thành Tín, Văn Lâm, Phước Nhơn, An Nhơn, Tuấn Tú, sinh hoạt tôn giáo, hoạt động tín ngưỡng, lễ hội tín ngưỡng theo tôn giáo Bani là thờ đa thần, thờ ông bà, tổ tiên (như các 6 thôn Văn Lâm, Tuấn Tú, An Nhơn, Phước Nhơn, Phú Nhuận, Lương Tri); không thờ độc thần như tôn giáo Hồi giáo; không thể nào ghép tôn giáo Bani chung với Hồi giáo, trên thế giới này không có tôn giáo “Hồi giáo – Bani), chỉ có Việt Nam xuất hiện gần đây.”

Quan điểm 3a: (Đoạn 1, Mục 3)

Nội dung trong Đoạn 1, Mục 3, trình bày hoàn toàn sai. Chứng tỏ nhóm viết đơn này hoàn toàn không hiểu hay không biết gì về tôn giáo mà người Chăm đang sinh hoạt, hơn nữa nhóm viết đơn cũng không biết gì về sự khác nhau giữa “Tôn giáo” và “Tín ngưỡng”, giữa “Tín ngưỡng” và “Mê tín dị đoan”, hay giữa “Đức tin” và “Văn hóa”.

Rõ ràng nhóm viết đơn chưa hiểu tôn giáo của mình có nguồn gốc từ đâu? chưa biết Thượng đế mà mình đang tôn thờ tên gì? chưa biết các Thiên sứ của mình là ai, và Thiên sứ cuối cùng tên gì? chưa biết Thiên kinh Koran mà mình đang đọc viết bằng chữ gì? tiếng gì?

- Nếu nhóm viết đơn cho rằng, tôn giáo “Bani” thờ “Đa Thần” thì các vị hãy trả lời ba câu hỏi dưới đây:

Câu 1). Nếu Bani là đa thần, thì cụ thể có mấy thần? hãy liệt kê số lượng thần Bani mà các vị đang thờ phụng?

Câu 2). Nếu Bani là đa thần, thì những thần đó tên gì? hãy liệt kê tên của những thần? Và nhiệm vụ của mỗi thần?

Câu 3). Nếu Bani là đa thần, thì những thần đó được thờ ở đâu? hãy liệt kê cơ sở hiện nay đang thờ phụng những thần linh đó.

- Rõ ràng, nhóm viết đơn chưa phân biệt khái niệm: “**Tín ngưỡng - Tôn giáo**”, “**Đức tin - Văn hóa**”.

* **Tín ngưỡng:** là niềm tin của con người được thể hiện thông qua những lễ nghi gắn liền với phong tục, tập quán truyền thống để mang lại sự bình an về tinh thần cho cá nhân và cộng đồng. Tín ngưỡng dân gian Chăm hay còn gọi là tín ngưỡng truyền thống Chăm, ngày nay thường được gọi tín ngưỡng bản địa của dân tộc Chăm. Một số tín ngưỡng ở người Chăm như:

Lễ tổ nghề (Giỗ tổ nghề gồm Chăm, lễ nghề dệt cỏ truyền Chăm), lễ bến nước, lễ giếng nước cổ, lễ cầu đảo, lễ Nghinh Ông, lễ phồn thực (Linga - Yoni), lễ hội phồn thực (Rija Nagar), lễ Rija Praong, lễ Rija Harei, lễ Rija Malam, lễ Rija Sua, lễ Mbeng bar huak, lễ Rao sang,... lễ Po Riyak, lễ tưởng nhớ tổ tiên, lễ báo phước (ndam Phuel), lễ báo hiếu tổ tiên (Muk Kei - gia tiên), lễ thờ thần (Po Patuw Ging - Thần Táo), lễ thờ Ciết Praok (Praok Patra); lễ thờ Thành Hoàng như: đền Po Kraong Kachait (Po Klaong Kasat); đền Công chúa Bàn Tranh (Po Sah Ina); đền Po Nit (Po Mathik Dhik); đền Po Jaiparan; đền Po Nraop (con trưởng vua Po Rome theo gia phả còn lưu tại

Kalantan - Malaysia; còn theo lịch sử Việt Nam thì Po Nraop là em trai vua Po Rome),... và hàng trăm thứ lễ khác của người Chăm thuộc về tín ngưỡng.

* **Tôn giáo:** là niềm tin của con người tồn tại với hệ thống quan niệm và hoạt động bao gồm đối tượng tôn thờ, giáo lý, giáo luật, lễ nghi và tổ chức. (Khoản 1 và 5 Điều 2 Luật Tín ngưỡng, tôn giáo năm 2016).

Theo lịch sử tôn giáo của Champa nói chung và thân dân Chăm nói riêng trước thế kỷ 16 thân dân Chăm tiếp nhận và thờ phụng hai tôn giáo chính là: Balamon (Ấn Độ) và Islam (Ả Rập).

Lưu ý: Cả tôn giáo Balamon (Ấn Độ) và tôn giáo Islam (Ả Rập) là hai tôn giáo lớn trên thế giới đã được người Chăm tiếp nhận, chứ không phải hai tôn giáo do tổ tiên người Chăm hay Champa sáng lập. Cụ thể: Champa tiếp nhận tôn giáo Balamon (Ấn Độ) từ thế kỷ thứ 2, và tiếp nhận tôn giáo Islam (Ả Rập) từ thế kỷ thứ 9.

+ Khẳng định, Agama Awal (Bani Awal), tiếng Quốc tế là Islam, tiếng phổ thông là Hồi giáo: là một tôn giáo “Độc thần” đó là Thượng đế Allah, Đấng Tối Cao và Duy Nhất.

Đoạn 2: Trong Đoạn 2, Mục 3, trình bày: *“Qua 3 nội dung nêu trên, Hội đồng Bón đạo tôn giáo Bani halau Thành Tín, Văn Lâm, Phước Nhơn, An Nhơn, Tuấn Tú quyết định thôi tham gia Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani Ninh Thuận từ ngày ký ban hành văn bản này; vì tổ chức Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani tỉnh Ninh Thuận trực thuộc tôn giáo Hồi giáo trong danh mục tôn giáo Việt Nam; hoạt động theo Hồi giáo thế giới, không đa thần như tôn giáo Bani của dân tộc Chăm tại Việt Nam”.*

Quan điểm 3b: (Đoạn 2, Mục 3)

Nội dung trong Đoạn 2, Mục 3: cho rằng cả năm Thánh đường (Magik): Thành Tín, Văn Lâm, Phước Nhơn, An Nhơn, Tuấn Tú đã quyết định thôi tham gia Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani từ ngày ký ban hành văn bản. Vì HĐSC Hồi giáo Bani trực thuộc tôn giáo Hồi giáo trong Danh mục tôn giáo Việt Nam và hoạt động theo Hồi giáo thế giới.

Thưa các vị Imam (giáo sĩ tỉnh Ninh Thuận)

Thưa Ts. 1Đêm

Có lẽ ông đã nhận tiền đợt một (1) từ dự án Ấn Độ làm ông hoa mắt, và cũng có lẽ ông không nghiệm thu được dự án vào cuối năm 2021, chưa lấy tiền được đợt hai (2) nên ông phát biểu lung tung.

Ông Ts. 1Đêm cho rằng 7 (bảy) Thánh đường (Magik) ở tỉnh Ninh Thuận đã sinh hoạt theo Hồi giáo thế giới? vậy hỏi ông 7 (bảy) Thánh đường này sinh hoạt theo Hồi giáo Chính thống từ khi nào? và sinh hoạt ra sao? Đề nghị hãy đưa bằng chứng?

Thật đáng hổ thẹn khi các ông luôn cho rằng Champa có hai tôn giáo: Balamon và Bani, do tổ tiên Champa để lại. Do đó các ông luôn ca tụng lên mây là người Chăm có hai (2) tôn giáo độc nhất vô nhị trên thế giới. Tôi thấy nhột lấm Ts. 1Đêm.

TIỂU KẾT MỤC 3:

- Các thánh đường (Magik) Thành Tín, Văn Lâm, Phước Nhơn, An Nhơn, Tuấn Tú, viết đơn xin thôi tham gia HĐSC Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận.
- Nhóm viết đơn vu khống HĐSC Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận hiện đang sinh hoạt tôn giáo theo Hội giáo thế giới.
- Nhóm viết đơn, tự đặt tên tôn giáo “Bani” và tôn giáo “Bani” này sinh hoạt theo hệ thống “đa thần”.

C. KẾT LUẬN

- Theo lịch sử tôn giáo tại Champa, thì dân tộc Chăm chỉ tiếp nhận hai tôn giáo lớn: Balamon (Ấn Độ) vào thế kỷ 2, và Islam (Ả Rập) từ thế kỷ 9. Sau khi Vijaya (Đồ Bàn) sụp đổ vào năm 1471 (thế kỷ 15) thì Balamon bị tàn lụi ở Champa và cả Đông Nam Á. Islam có cơ hội phát triển mạnh và cực thịnh vào thế kỷ 17. Triều đại vua Po Rome đã hòa giải hai tôn giáo lớn “Balamon” và “Islam” thành tôn giáo “Awal” và “Ahier” cùng thờ phụng chung Thánh Allah, và cũng từ thế kỷ 17 này, Hội giáo trở thành Quốc giáo tại Champa.
- Từ thời Pháp đến nay, chưa có một chính phủ nào công nhận tôn giáo tên “Bani”, và không bao giờ có tôn giáo “Bani” trong Danh mục tôn giáo của Việt Nam.
- Cái gọi là tôn giáo “Bani” chưa công nhận trên pháp lý, chưa tồn tại trong Danh mục tôn giáo của Việt Nam, vậy có gì nhóm Ts. 1Đêm viết đơn kết tội Bộ Nội vụ xóa tôn giáo của người Chăm.
- Ts. 1Đêm vì háo danh, vụ lợi từ đồng tiền dự án Ấn Độ mà kích động dân Chăm từ giới phụ nữ không học đến giáo sĩ (Imam) kiến thức khiêm tốn, lấy chữ ký từ đợt này đến đợt khác gửi cấp trên để tố cáo Hội đồng Sư cả. Kết nối Thành Thanh Dải, một kẻ lừa đảo xuyên quốc gia tìm cách dắt mũi những phụ nữ, giáo sĩ Chăm đi theo như bầy cừu.
- Các ông đấu tranh xin tôn giáo mà không biết những khái niệm liên quan: Tôn giáo, Tín ngưỡng, Mê tín dị đoan, Đức tin và Văn hóa?
- Tự cho dân tộc mình có tôn giáo mà không biết tôn giáo đó có nguồn gốc từ đâu? Thượng đế, Thiên sứ là ai? Thiên kinh Koran viết bằng chữ gì, tiếng gì? thế mà các ông phán bừa Hội giáo Bani là “độc thần”, còn Bani của các ông là “đa thần”, và tệ hại hơn các ông cũng không biết “độc thần” và “đa thần” là gì? các ông có xứng đáng là chức sắc, giáo sĩ (Acar) của Agama Awal (Bani Awal) của Champa nữa không?

D. KIẾN NGHỊ và ĐỊNH HƯỚNG

Hiện nay các tổ chức tôn giáo của người Chăm gồm:

- *Ban Đại diện Cộng đồng Hồi giáo (Islam),*
- *Hội đồng Sư cả Hồi giáo (Bani),*
- *Hội đồng chức sắc Chăm Balamon,*

Đây là ba (3) tổ chức khác nhau, mỗi tổ chức đại diện cho một hệ phái tôn giáo riêng biệt. Riêng, Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani là một tổ chức được Nhà nước Công nhận. Đại diện cho tín đồ Hồi giáo (Bani) là giáo sĩ (Acar), đây là tôn giáo mà thuật ngữ tiếng Phổ thông gọi “Hồi giáo”, tiếng Ả Rập gọi “Islam”, trong khi tiếng Chăm gọi Agama Awal (Bani Awal) là một hệ phái Hồi giáo Champa dòng “Awal” (như thế giới có: Hồi giáo Ả Rập dòng “Sunni”, Hồi giáo Iran dòng “Shia”, ... Hồi giáo dòng “Sufi” phổ biến ở các nước châu Phi như Ai Cập, Tunisia, Algeria, Maroc, Senegal,... “Sufi” được xem là biểu hiện thần bí của Hồi giáo).

Theo lịch sử tôn giáo Champa thì người Chăm tiếp nhận tôn giáo có ba (3) nhánh chính:

- *Islam (Hồi giáo Chính thống),*
- *Awal (Hồi giáo, Hồi giáo cũ, hay Hồi giáo Champa dòng Awal),*
- *Ahier (Hồi giáo mới, hay Hồi giáo Champa dòng Ahier, nhưng vẫn còn ảnh hưởng tín ngưỡng từ Balamon xưa).*

Vậy, cần đặt tên tôn giáo cho ba (3) nhánh này sao cho phù hợp, đúng nguồn gốc lịch sử Champa:

- + *Hồi giáo (Islam), tiếng Sanskrit: Agama Islam, tiếng Ả Rập (Bani Islam).*
- + *Hồi giáo (Awal), tiếng Sanskrit: Agama Awal, tiếng Ả Rập (Bani Awal).*
- + *Hồi giáo (Ahier), tiếng Sanskrit: Agama Ahier, tiếng Ả Rập (Bani Ahier).*

Chú ý: Hiện nay Chăm Ahier, khai báo trên giấy tờ là tôn giáo “Balamon” là hoàn toàn không chính xác. Bởi, tín đồ “Ahier” gần 600 năm nay (thế kỷ 15) không còn thờ thần linh của Balamon (Ấn độ) như: Brahma, Vishnu, Shiva, Ganesh (Ganesha), Nataraja, Krishna, Parvati, Hanuman, Lakshmi, Saraswati, Durga, Kali, Murugan, Shakti, Patanjali, ... Vì từ thế kỷ 17, Chăm Ahier đã chuyển sang thờ phụng thượng đế Allah. Do đó, cần có một hội nghị bàn lại vấn đề này và đề xuất đổi tên cho phù hợp.

Cần biết, Thánh đường (Magik) dù được xây dựng tại ở cơ sở nào thì cũng do tổ chức Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani là đơn vị quản lý, mỗi tôn giáo được sinh hoạt dưới sự cho phép của tổ

chức HĐSC, nghĩa là không bao giờ chấp nhận một nhóm tự xưng tôn giáo được hoạt động nằm ngoài tổ chức (ngoài pháp luật).

Cái gọi là tôn giáo “Bani” mà các ông đang đòi, chưa bao giờ tồn tại trong Danh mục tôn giáo ở Việt Nam. Các ông giáo sĩ (Acar, Katip, Imam, ...) làm đơn xin thôi tham gia Hội đồng Sư cả là tùy thuộc các ông. Các ông có quyền tham gia hay thôi tham gia sinh hoạt tôn giáo, đó là quyền tự do tín ngưỡng, tôn giáo mà Chính phủ đã ban hành.

Nếu một cơ sở tôn giáo mà số giáo sĩ (Acar) xin thôi tham gia không đáng kể, thì những giáo sĩ (Acar) còn lại được HĐSC cho phép mở cửa Thánh đường (Magik) sinh hoạt tôn giáo bình thường.

Ngược lại, nếu một cơ sở tôn giáo mà số giáo sĩ (Acar) xin thôi tham gia nhiều, số lượng còn lại không đủ để thực hành tôn giáo, thì HĐSC nên quyết định đóng cửa (khóa cửa) thánh đường trong năm đó.

Sau này, nếu cá nhân giáo sĩ (Acar) nào có hành vi xuyên tạc tôn giáo, chống đối, coi thường tổ chức Hội đồng Sư cả Hồi giáo Bani, coi thường pháp luật, thường bịa đặt, vu khống gây ảnh hưởng đến cá nhân, tổ chức tôn giáo, thì cần xử lý kịp thời.

HỘI GIÁO (AWAL): LÀ TÊN TÔN GIÁO CỦA CHĂM BANI (Chăm theo đạo)

THAM KHẢO

Link: Những bài viết liên quan

1. Tại sao Islam tiếng Việt gọi Hồi giáo
<https://kauthara.org/article/275>
2. Quyền tự do: Tín ngưỡng - Tôn giáo
<https://kauthara.org/article/517>
3. Giáo sĩ (acar) thờ phương độc thần hay đa thần?
<https://kauthara.org/article/516>
4. Tham mưu: Tự điển Chăm định nghĩa Bani = Islam = Hồi giáo = Bani Awal = Agama Awal
<https://kauthara.org/article/509>
5. Tôn giáo Chăm: Thuận Thiên giả tồn - nghịch Thiên giả vong
<https://kauthara.org/article/508>
6. Thương đế Allah hiên hữu khắp làng Chăm Bani ở Champa
<https://kauthara.org/article/499>

7. Bani không phải đạo tên "Bani"
<https://kauthara.org/article/497>
8. Hòa giải tôn giáo - Bani Awal (Hồi giáo Champa)
<https://kauthara.org/article/438>
9. Vua Po Rome không phải giáo chủ tôn giáo Chăm
<https://kauthara.org/article/419>
10. Thiên kinh Koran của Islam và Bani Awal
<https://kauthara.org/article/336>
11. Tham khảo chứng minh nhân dân tôn giáo: Hồi giáo
<https://kauthara.org/article/320>
12. Tại sao BANI không phải tôn giáo
<https://kauthara.org/article/306>

HÌNH ẢNH

A1. Thánh đường Phước Nhon (Magik Haluw Mblap Baruw)

Phước Nhon (Palei Mblap Baruw), làng Chăm theo Bani (Chăm theo đạo), thuộc xã Xuân Hải, huyện Ninh Hải. Phước Nhon là làng Chăm Bani sống xa đường quốc lộ 1A so với các làng Chăm Bani khác. Phước Nhon theo Hồi giáo được chia thành hai hệ phái là Hồi giáo Isam (Bani Islam) và Hồi giáo Bani (Bani Awal).

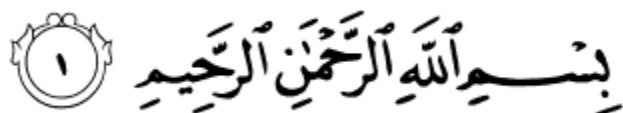
Hình 1. Tài liệu Thiên kinh Koran, ghi: Hồi giáo Bani (1971) của thôn Phước Nhon.

Hình 2. Bảng hiệu “Chùa Hồi Hồi” nghĩa “Thánh đường Hồi giáo của thôn Phước Nhon.

Hình 3. Chữ Ả Rập ghi trong thánh đường Phước Nhơn (trong khung đỏ), nếu ghi có dấu thì như dòng chữ dưới đây:

Nội dung dòng chữ: “Bismillaahir Rahmaanir Raheem”. [*Nhân danh Allah Đáng rất mực độ lượng, Đáng rất mực khoan dung*].

Hình 4. Chữ Ả Rập ghi trước cửa chính thánh đường Phước Nhơn. Khung đỏ trên ghi: Allah - Muhammad. Khung đỏ dưới ghi: Alahu Poku (Thượng đế của bề tôi) / Allah - Mohamet (Allah - Muhammad).

A2. Thánh đường Văn Lâm (Magik Haluw Rem)

Văn Lâm (Palei Rem) làng Chăm theo Bani (Chăm theo đạo), thuộc xã Phước Nam, huyện Ninh Phước. Văn Lâm làng tựa theo quốc lộ 1A.

Hình 5. Allah - Muhammad và ngôi sao trắng liềm biểu tượng của Hồi giáo (Agama Awal - Bani Awal) ghi trên cổng thánh đường từ trước 1975.

Hình 6. Allah - Muhammad ghi trên cổng mới thánh đường Văn Lâm (sửa lại năm 2022).

Hình 7. Allah - Muhammad ghi trên cổng mới thánh đường Văn Lâm (năm 2022).

Hình 8. Allah - Muhammad ghi trên cửa chính của thánh đường Văn Lâm.

Hình 9. Allah - Muhammad ghi trên bục thuyết giáo (Minbar), khu chính điện của thánh đường.

Hình 10. Allah - Muhammad ghi trên bục thuyết giáo (Minbar), khu chính điện của thánh đường.

A3. Thánh đường Thành Tín (Magik Haluw Cuah Patih)

Thành Tín (Palei Cuah Patih) làng Chăm theo Bani (Chăm theo đạo), thuộc xã Phước Hải, huyện Ninh Phước được biết đến là làng có những dải cát trắng trải dài bên phía đông của làng. Thành Tín nổi tiếng với bài hát “Bhum adei” do nhạc sĩ Ama Nhân sáng tác.

a1. Thánh đường Thành Tín (Magik Haluw Cuah Patih)

Thành Tín (Palei Cuah Patih) làng Chăm theo Bani (Chăm theo đạo), thuộc xã Phước Hải, huyện Ninh Phước được biết đến là làng có những dải cát trắng trải dài bên phía đông của làng. Thành Tín nổi tiếng với bài hát “Bhum adei” do nhạc sĩ Ama Nhân sáng tác.

Hình 11. Allah – Muhammad, ghi trước của chính thánh đường Thành Tín.

Hình 12. Allah – Muhammad, ghi trên bục thuyết giáo (Minbar), và ngôi sao trăng liềm biểu tượng của Hồi giáo (Agama Awal - Bani Awal).

Hình 13. Allah – Muhammad, ghi trên bục thuyết giáo (Minbar), và ngôi sao trắng liềm ghi trên tường là biểu tượng của Hồi giáo (Agama Awal - Bani Awal).

Hình 14, 15. Allah – Muhammad, và ngôi sao trắng liềm biểu tượng của Hồi giáo (Agama Awal - Bani Awal) ghi trên đỉnh thánh đường.

Hình 16. Cổng thôn Văn hóa Thành Tín (Palei Cuah Patih).

A4. Thánh đường Lương Tri (Magik Haluw Cang)

Lương Tri (Palei Cang), làng Chăm theo Bani (Chăm theo đạo), thuộc xã Nhơn Sơn, huyện Ninh Sơn. Lương Tri là làng Chăm Bani sống quanh khu vực là dân tộc Kinh và cách biệt hơn so với các làng Chăm Bani khác.

Hình 17. Bảng hiệu: "Thánh đường Hội giáo Bani Lương Tri". (Magik Haluw Cang).

Hình 18. Bảng hiệu: "Thánh đường Hội giáo Bani Lương Tri". (Magik Haluw Cang).

A5. Thánh đường An Nhon (Magik Haluw Mblap Klak)

An Nhon (Palei Mblap Klak), làng Chăm theo Bani (Chăm theo đạo), thuộc xã Xuân Hải, huyện Ninh Hải. Phước nhơn là làng Chăm Bani sống xa đường quốc lộ 1A so với các làng Chăm Bani khác.

Hình 19. Dòng chữ Ả Rập: Allah - Muhammad được ghi trên cửa chính thánh đường An Nhon.

*Hình 20. Hai Dòng chữ trong khung đỏ: Allaho Poku ((Thượng đế của bề tôi).
Allah - Mohamet (Allah - Muhammad).*

B. MỘT SỐ THÁNH ĐƯỜNG AGAMA AWAL Ở BÌNH THUẬN

B1. Thánh đường Bình Thắng (Magik Haluw Panet)

Bình Thắng (Palei Panet), làng Chăm theo Bani (Chăm theo đạo), thuộc xã Phan Hòa, huyện Bắc Bình. Bình Thắng là làng Chăm Bani sống cách xa đường quốc lộ 1A khoảng 1km. Bình Thắng là làng Chăm Bani lớn nhất so với các làng Chăm ở Bình Thuận. Xã Phan Hòa có bốn làng Chăm theo Bani sống gần nhau và sống riêng biệt so với dân tộc khác gồm các làng: Palei Panet, Palei Aia Mamih, Palei Cak, Palei Dik.

Hình 21. Thánh đường Bình Thắng (Magik Haluw Panet). Cổng Magik được xây trước 1975, trên cổng ghi chữ Ả Rập: "MASJID" và phiên âm "MESJID". Biểu tượng Ngôi sao của Hồi giáo.

Hình 22. Cổng Thánh đường Bình Thắng. Từ trái sang phải Bs. Nguyễn Thế Ngân, Gru Dư, Imam Mai, bà Từ Thy (chủ tịch Hội Champa Bani) và Ts. Putra Podam.

B2. Thánh đường Bình Minh (Magik Haluw Aia Mamih)

Bình Minh (Palei Aia Mamih), làng Chăm theo Bani (Chăm theo đạo), thuộc xã Phan Hòa, huyện Bắc Bình. Bình Minh là làng Chăm Bani sống cách xa đường quốc lộ 1A khoảng 1km. Bình Minh là làng Chăm Bani sống trên động cát (Aia Mamih) từ thời xưa và được dời về làng mới hiện tại từ năm 1969. Xã Phan Hòa có bốn làng Chăm theo Bani được sống cạnh nhau và riêng biệt so với dân tộc khác gồm các làng: Palei Panet, Palei Aia Mamih, Palei Cak, Palei Dik.

Hình 23. Dòng chữ Chăm Thrah được ghi trên cổng chính thánh đường Bình Minh (Magik Haluw Aia Mamih).

Hình 24. Trên thánh đường Bình Minh sau 1975 có ghi chữ "Thánh đường Hồi giáo" do Imam Thổ Minh Đức. Đến năm 1993, nhóm sinh viên do Bs.Nhi, Bs.Kiều, Bs.Ngân, Bs.Tuyến, Bs.Trường, Ks.Bích, Ts.Putra Podam,...góp tặng bảng hiệu điện tử cho thánh đường Bình Minh. Nội dung trong bảng điện tử được ghi: Allah - Muhammad (viết chữ Ả Rập), hàng dưới ghi: Thánh đường (khung đỏ trên). Khung dưới ghi Chăm Thrah (1993).

Hình 25. Biểu tượng Hồi giáo và dòng chữ Ả Rập ghi trên khung chính điện: Allah - Muhammad. Thánh đường Bình Minh (Magik Haluw Aia Mamih).

Hình 26. Biểu tượng Hồi giáo, dòng chữ: Allah - Muhammad (chữ Ả Rập), và dòng chữ: Thánh đường, chữ Chăm Thrah: 1993, Thánh đường Bình Minh (Magik Haluw Aia Mamih).

Hình 27. Giáo sĩ (Acar) chụp hình trước thánh đường. Biểu tượng Hồi giáo, dòng chữ: Allah - Muhammad (chữ Ả Rập), và dòng chữ: Thánh đường, chữ Chăm Thrah: 1993, Thánh đường Bình Minh (Magik Haluw Aia Mamih).

B3. Thánh đường Bình Hòa (Magik Haluw Dik)

Bình Hòa (Palei Dik), làng Chăm theo Bani (Chăm theo đạo), thuộc xã Phan Hòa, huyện Bắc Bình. Bình Hòa là làng Chăm Bani sống tương đối gần đường quốc lộ 1A khoảng 500m. Bình Hòa là làng Chăm Bani sống từ thời xưa tại nơi này. Xã Phan Hòa có bốn làng Chăm theo Bani sống cạnh nhau và riêng biệt so với dân tộc khác gồm: Palei Panet, Palei Aia Mamih, Palei Cak, Palei Dik.

Hình 28. Sư cả (Gru) Thành Tín, bà Từ Thy (Chủ tịch Hội Champa Bani) thăm và chụp hình tại cổng chính thánh đường Bình Hòa (Magik Haluw Dik).

Hình 29. Tại mặt cửa chính thánh đường Bình Hòa có biểu tượng Kubah Hôi giáo, và ba dòng chữ được ghi trong khung đồ nội dung như dưới đây:

- Dòng 1 ghi: "Di thun Pabuy Jim"
- Dòng 2 ghi: "Bulan Jim"
- Dòng 3 ghi: "Kabaw Hak"

Hình 30. Biểu tượng Hôi giáo trên khung thuyết giáo (Minbar) trong thánh đường Bình Hòa (Magik Haluw Dik).

B4. Thánh đường Cảnh Diển (Magik Haluw Cakak)

Cảnh Diển (Palei Cakak), làng Chăm theo Bani (Chăm theo đạo), thuộc xã Phan Thanh, huyện Bắc Bình. Cảnh Diển là làng Chăm Bani sống cạnh đường quốc lộ 1A.

Hình 31. Mặt chính thánh đường ghi: Biểu tượng Kubah hồi giáo, Yin - Yang (Nho giáo), Allah - Muhammad, và dòng chữ Chăm Thrah. Thánh đường Cảnh Diển (Magik Haluw Cakak).

Hình 32. Ngay chính điện có biểu tượng Kubah của Hồi giáo, bệ thuyết giáo (Minbar) của Hồi giáo. Thánh đường Cảnh Diển (Magik Haluw Cakak).

B5. Thánh đường Thanh Kiệt (Magik Haluw Njar)

Thanh Kiệt (Palei Njar), làng Chăm theo Bani (Chăm theo đạo), thuộc xã Phan Thanh, huyện Bắc Bình. Thanh Kiệt là làng Chăm Bani sống cạnh đường quốc lộ 1A.

Hình 33. Cổng chính có biểu tượng Ngôi sao - Trăng liềm (Hồi giáo), chữ Ả Rập: Allah - Muhammad, chữ Chăm Thrah và chữ Phô thông. Thánh đường Thanh Kiệt (Magik Haluw Njar).

Hình 34. Tổng Sư cả Xích Dự, Sư cả Thành Tin, bà Từ Thy Chủ tịch Hội Champa Bani, Ts. Putra Podam và đoàn chụp hình lưu niệm tại cổng chính thánh đường Thanh Kiệt (Magik Haluw Njar).

Hình 35. Dòng chữ Ả Rập: Allah - Muhammad được ghi trên tường (chữ trắng) và chữ Allah - Muhammad được ghi trong biểu tượng Hồi giáo (Kubah), và biểu tượng Hồi giáo trên bục thuyết giáo (Minbar). Thánh đường Thanh Kiết (Magik Haluw Njar). Ảnh chụp ban ngày.

Hình 36. Dòng chữ Ả Rập: Allah - Muhammad được ghi trên tường (chữ trắng) và chữ Allah - Muhammad được ghi trong biểu tượng Hồi giáo (Kubah), và biểu tượng Hồi giáo trên bục thuyết giáo (Minbar). Thánh đường Thanh Kiết (Magik Haluw Njar). Ảnh chụp ban đêm.

Hình 37. Dòng chữ Ả Rập: Allah - Muhammad được ghi trên tường (chữ trắng) và chữ Allah - Muhammad được ghi trong biểu tượng Hồi giáo (Kubah), và biểu tượng Hồi giáo trên bục thuyết giáo (Minbar). Thánh đường Thanh Kiệt (Magik Haluw Njai). Ảnh chụp nhân ngày chia gạo chuẩn bị zakat (Hồi giáo).

B6. Thánh đường Châu Hanh (Magik Haluw Caraih)

Châu Hanh (Palei Caraih), làng Chăm theo Bani (Chăm theo đạo), thuộc xã Phan Thanh, huyện Bắc Bình. Châu Hanh là làng Chăm Bani sống cạnh đường quốc lộ 1A.

Hình 38. Cổng chính có biểu tượng Kubah (Hồi giáo), Yin-yang (Nho giáo), dòng chữ Ả Rập: Allah - Muhammad, dòng chữ Chăm Thrah, và chữ Phổ thông. Thánh đường Châu Hanh (Magik Haluw Caraih).

Hình 39. Cổng chính có biểu tượng Kubah (Hồi giáo), Yin-yang (Nho giáo), dòng chữ Ả Rập: Allah - Muhammad, dòng chữ Chăm Thrah, và chữ Phổ thông. Thánh đường Châu Hanh (Magik Haluw Caraih). Hình chụp nghiêng.

Hình 40. Tổng Sư cả Xích Dự, Sư cả Thành Tín, bà Từ Thy Chủ tịch Hội Champa Bani và đoàn chụp hình lưu niệm tại cổng chính thánh đường Châu Hanh (Magik Haluw caraih).

Hình 41. Dòng chữ Ả Rập: Allah - Muhammad được ghi tại khu chính diện trong khung Kubah (Hội giáo), bục thuyết giáo (Minbar) Hội giáo. Thánh đường Châu Hanh (Magik Haluw Caraih). Ảnh chụp ban đêm.

B7. Thánh đường Vĩnh Hanh (Magik Haluw Kraong)

Vĩnh Hanh (Palei Kraong), làng Chăm theo Bani (Chăm theo đạo), thuộc xã Phú Lạc, huyện Tuy Phong. Vĩnh Hanh là làng Chăm Bani sống cạnh đường quốc lộ 1A.

Hình 42. Dòng chữ Ả Rập: Allah - Muhammad, và chữ Chăm Thrah được ghi trên mặt chính thánh đường Vĩnh Hanh (Magik Haluw Kraong).

Hình 43. Ts. Putra Podam, Acar haluw Kraong chụp hình lưu niệm tại trước thánh đường Vĩnh Hanh (Magik Haluw Kraong).

Hình 44. Sư cả Vĩnh Hanh, Sư cả Thành Tín, bà Từ Thy Chủ tịch Hội Champa Bani, Ts.Putra Podam và đoàn chụp hình lưu niệm trước thánh đường Vĩnh Hanh (Magik Haluw Kraong).

Hình 45. Dòng chữ Ả Rập: Allah - Muhammad được ghi trên bục thuyết giáo (Minbar) là biểu tượng của Hội giáo tại khu chính điện trong thánh đường Vĩnh Hanh (Magik Haluw Kraong).

Hình 46. Dòng chữ Ả Rập: Allah được ghi trên chính điện, Chữ Ả Rập: Allah - Muhammad ghi trên bục thuyết giáo (Minbar) là biểu tượng của Hồi giáo trong thánh đường Vĩnh Hạnh (Magik Haluw Kraong).

B8. Thánh đường Lâm Giang (Magik Haluw Lembar)

Lâm Giang (Palei Lembar), làng Chăm theo Bani (Chăm theo đạo), thuộc xã Hàm Trí, huyện Hàm Thuận Bắc. Lâm Giang là làng Chăm Bani sống cách xa đường quốc lộ 1A.

Hình 47. Dòng chữ Ả Rập: Allah - Muhammad, biểu tượng Hồi giáo Ngôi sao - Trăng liềm và chữ Chăm Thrah được ghi trên mặt chính thánh đường Lâm Giang (Magik Haluw Lembar).

Hình 48. Dòng chữ Ả Rập: Allah - Muhammad, biểu tượng Trăng liềm của Hồi giáo được ghi trên mặt chính thánh đường Lâm Giang (Magik Haluw Lembar).

Hình 49. Biểu tượng Ngôi sao của Hồi giáo và chữ Chăm Thrah được ghi trên mặt chính thánh đường Lâm Giang (Magik Haluw Lembar).

B9. Thánh đường Giang Mâu (Magik Haluw Muw)

Giang Mâu (Palei Muw), làng Chăm theo Bani (Chăm theo đạo), thuộc xã Hàm Trí, huyện Hàm Thuận Bắc. Giang Mâu là làng Chăm Bani sống cách xa đường quốc lộ 1A.

Hình 50. Dòng chữ Ả Rập: Masjid và chữ phiên âm Mesjid được ghi tại cổng chính thánh đường Giang Mâu (Magik Haluw Muw).

Hình 51. Dòng chữ Ả Rập: Masjid và chữ phiên âm Mesjid được ghi tại cổng chính thánh đường Giang Mâu (Magik Haluw Muw).

Hình 52. Chữ Ả Rập: Muhammad được ghi tại mặt chính thánh đường Giang Mâu (Magik Haluw Muw).

Hình 53. Chữ Ả Rập: Muhammad được ghi tại mặt chính thánh đường Giang Mâu (Magik Haluw Muw).

Hình 54. Chữ Ả Rập: Muhammad được ghi tại mặt chính thánh đường Giang Mâu (Magik Haluw Muw).

Hình 55. Biểu tượng Kubah của Hồi giáo, bục thuyết giáo (Minbar) của Hồi giáo bên trong thánh đường Giang Mâu (Magik Haluw Muw).

B10. Thánh đường Tánh Linh (Magik Haluw Bicam)

Tánh Linh (Palei Bicam làng Chăm theo Bani (Chăm theo đạo), thuộc Trị Trấn Lạc Tánh, huyện Tánh Linh. Tánh Linh là làng Chăm Bani sống cách xa đường quốc lộ 1A.

Hình 56. Bảng hiệu dòng chữ: "Thánh đường Hồi giáo Bani" được ghi tại cổng chính thánh đường Tánh Linh (Magik Haluw Bicam).

Hình 57. Dòng chữ Ả Rập: Allah - Muhammad được ghi tại khu chính điện, biểu tượng Kubah của Hồi giáo, bục thuyết giáo (Minbar) của Hồi giáo tại khu chính điện trong thánh đường Tánh Linh (Magik Haluw Bicom).

Hình 58. Sư cả Bicom, Sư cả Thành Tín, bà Từ Ty Chủ tịch Hội Champa Bani và Ts.Putra Podam cùng Acar Bicom chụp hình lưu niệm trong thánh đường Tánh Linh (Magik Haluw Bicom).

PHỤ LỤC

Tiêu đề 1: **BANI AWAL LÀ TÔN GIÁO ĐỘC THẦN**

Ts. 1Đêm cho rằng: “Bani là một tôn giáo đa thần, còn Islam là một tôn giáo độc thần”.

Hình 59. Ts. 1Đêm, phát biểu trên Facebook Gru Hajan.

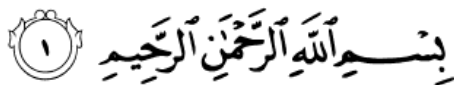
Phản biện:

Theo Ts. Putra Podam, vấn đề mà Ts. Thành Phần nêu ở trên là không chính xác và hoàn toàn sai lầm. Bởi vì Bani Awal (Hồi giáo) nói riêng hay Bani Islam nói chung là một tôn giáo độc thần.

Hồi giáo (Islam) là một tôn giáo rất công bằng và dân chủ không phân biệt tầng lớp tín đồ, nghĩa là mọi tín đồ đều có quyền tự cầu nguyện trực tiếp đến Allah. Trong khi đó, hệ phái Bani Awal (Hồi giáo) chia thành hai tầng lớp. Tầng lớp thứ nhất là giáo sĩ (Acar) là đối tượng đại diện cho gia đình và dòng họ trực tiếp thờ phượng Allah Đấng Tối cao, Duy nhất và Muhammad là Thiên sứ cuối cùng. Tầng lớp thứ nhì là tín đồ Bani dân thường (Gahéh) như Putra Podam, Bá Trung Phụ, Dominique Nguyen, ... là đối tượng chỉ phục tùng, phục vụ cho tầng lớp thứ nhất là giáo sĩ Acar (ulama), chứ không trực tiếp thờ phượng Allah. Nhưng tầng lớp tín đồ Bani Awal dân thường nếu sau này trang bị đầy đủ kiến thức như Thiên kinh Koran, giáo lý, ... và thực hiện một số thủ tục thì có thể trở thành giáo sĩ (Acar) để trực tiếp thờ phượng Allah.

Thực tế 1: Thiên kinh Koran của Islam, toàn bộ có 30 chương (Juz) bao gồm 114 bài (Surah). Các tín đồ Islam tin rằng Thiên kinh này được mặc khải thông qua thiên thần Jibril (Gabriel) đến cho Thiên sứ Muhammad.

Surah, Al-Fatihah (Fathah):

“Bismillaahir Rahmanir Raheem”. [Nhân danh Allah Đấng rất mực độ lượng, Đấng rất mực khoan dung].

“Alhamdulillah Rabbil ‘aalameen”. [Mọi lời ca ngợi, tán dương đều kính dâng Allah Đấng chúa tể của toàn vũ trụ].

الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ ﴿٢﴾

“Ar-Rahmaanir-Raheem”. [Đáng rất mực độ lượng, Đáng rất mực khoan dung].

مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ ﴿٤﴾

“Maliki Yawmi-Deen”. [Allah, Đức Vua của ngày phán xử].

إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ ﴿٥﴾

“Iyyaka na’budu wa iyyaka nastaeen”. [Duy chỉ Ngài bày tôi tôn thờ và cũng duy chỉ Ngài bày tôi cầu xin sự giúp đỡ].

أَهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ ﴿٦﴾

“Ihdinas Siraatal Mustaqeem”. [Cầu xin Ngài hãy hướng dẫn bề tôi đến với con đường chính đạo].

صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا
الضَّالِّينَ ﴿٧﴾

“Siraatal lazeena an’amta ‘alaihim ghayril maghdoobi ‘alaihim wa lad daaalleen”. [Con đường của những người đã được Ngài ban ân sủng (con đường Islam) chứ không phải con đường của những người làm Ngài phẫn nộ (người Do Thái giáo) cũng không phải con đường của những người lầm đường lạc lối (người Thiên Chúa giáo)].

“Ameen”. [Cầu xin Allah chấp nhận lời cầu xin!!!].

Thiên kinh Koran của tôn giáo Bani Awal (Hồi giáo) đều là bản chép tay không trọn vẹn. Họ chỉ chép một số mục hay một số chương để phục vụ cho việc thực thi nghi lễ. Đặc biệt nội dung Thiên kinh Koran vẫn ghi bằng chữ Ả Rập và tiếng Ả Rập không được dịch sang tiếng Chăm. Giáo sĩ Bani Awal chỉ biết đọc Thiên kinh nhưng không hiểu nghĩa của từng nội dung trong Thiên kinh. Họ gọi chữ Ả Rập trong Thiên kinh Koran là chữ Jawi (akhar Bani) và đọc với âm giọng bằng tiếng Chăm, giọng đọc khác nhau tùy theo vùng miền và không thống nhất.

Khẳng định 1: Thực tế 1, cho thấy giáo sĩ (Acar) của người Chăm Bani Awal cũng như tín đồ Islam trên toàn thế giới đều dùng cuốn Thiên kinh Koran do Thiên sứ Muhammad truyền lại. Do đó, khẳng định Bani Awal, Bani Islam hay Islam là một tôn giáo Độc Thần.

Thực tế 2: Đối với giáo sĩ (Acar) Bani Awal hay tín đồ Bani Islam đều xem Magik hay Masjid là nơi duy nhất để cầu nguyện và thờ phượng Allah. Khi quan sát trên cổng chính hay mọi thánh đường (Magik) của Chã Bani Awal ở Ninh Thuận hay Bình Thuận, chúng ta đều thấy ghi chữ Allah là Đấng Tối Cao và Duy Nhất và chữ Muhammad là vị Thiên sứ cuối cùng được Allah mặc khải Thiên kinh Koran.

Hình 60. Chữ Allah và Muhammad được ghi trên cổng thánh đường (Magik) hệ phái Bani Awal- Bình Thuận.

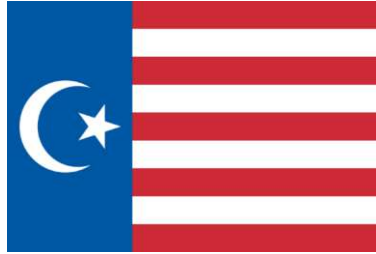
Hình 61. Chữ Allah và Muhammad ghi trên thánh đường.

Thực tế 3: Magik hay Masjid là nơi duy nhất để cầu nguyện và thờ phượng Allah. Khi quan sát mọi thánh đường (Magik) của Bani Awal ở Ninh Thuận, Bình Thuận hay Masjid Islam cũng như trên quốc kỳ của các quốc gia Hồi giáo, chúng ta đều thấy biểu tượng trăng lưỡi liềm và ngôi sao 5 cánh tượng trưng cho Hồi giáo (Islam).

Trong thực tế, cộng đồng Hồi giáo nguyên thủy từ thời Thiên sứ Muhammad đã không sử dụng bất kỳ một biểu tượng nào. Biểu tượng trăng lưỡi liềm và ngôi sao chỉ xuất hiện sau thời đế quốc Ottoman. Vì tín đồ Islam không được thờ biểu tượng nào, việc thờ biểu tượng được xem là một tội lỗi cần phải tránh. Tuy nhiên, Đế chế Ottoman đã thống trị thế giới Hồi giáo qua hàng thế kỷ và trăng lưỡi liềm xuất hiện trên quốc kỳ trở thành biểu tượng đối trọng với cây Thánh giá của Thiên Chúa giáo. Trăng lưỡi liềm đi đôi với ngôi sao là hình ảnh của thiên đường và biểu tượng trăng lưỡi liềm còn mang ý nghĩa của sự phục sinh.

Hình 62. Ngôi sao trắng liềm trên cổng thánh đường Bình Thuận, Ninh Thuận.

Hình 63. Ngôi sao trắng liềm trên Hiệu kỳ Champa.

Khẳng định 2: Từ thực tế 2, cho thấy mọi thánh đường (Magik) của người Chăm Awal hay Masjid của tín đồ Chăm Islam đều ghi Allah Đấng tối cao và Duy nhất và Muhammad là vị Thiên sứ cuối cùng. Từ thực tế 3, cho thấy mọi thánh đường (Magik) của người Chăm Awal hay Masjid của tín đồ Islam cũng như trên quốc kỳ của quốc gia Hồi giáo đều có biểu tượng trăng lưỡi liềm và ngôi sao. Khẳng định, Bani Awal cũng như Bani Islam đều là tôn giáo độc thần.

Thực tế 4: Theo luật định bắt buộc trong tôn giáo Bani Awal của người Chăm cũng như Hồi giáo (Islam) trên thế giới thì thánh đường (Magik hay Masjid) phải xây hướng (Kiblat) về phía Kabah (Kaaba) tại thánh địa Makkah, để khi hành lễ (Solat) đầu phải hướng về phía Kabah.

Hình 64. Acar Bani Awal hành lễ Solat hướng Makkah.

Thực tế 5: Dù là tín đồ Bani Awal hay tín đồ Bani Islam, sau khi chết đi thì được chôn trong vòng 24 tiếng đồng hồ và không được chôn vào ban đêm. Thi thể của người chết đặt trong mộ nằm nghiêng về bên phải, đầu hướng Bắc, chân hướng Nam, mặt hướng về phía Kabah như đang hành lễ (Solat).

Khẳng định 3: Từ thực tế 4, thực tế 5, khẳng định: Bani Awal hay Bani Islam là một tôn giáo Độc Thần.

Hình 65. Phần mộ của Chấm Bani Awal ở Bình Thuận. Thi thể của người chết đặt trong mộ nằm nghiêng về bên phải, đầu hướng Bắc, chân hướng Nam, mặt hướng về phía Kabah như đang hành lễ (Solat).

Hình 66. Phần mộ của Chấm Bani Islam ở An Giang. Thi thể của người chết đặt trong mộ nằm nghiêng về bên phải, đầu hướng Bắc, chân hướng Nam, mặt hướng về phía Kabah như đang hành lễ (Solat).

Hình 67. Sơ đồ thi thể của người chết đặt trong mộ nằm nghiêng về bên phải, đầu hướng Bắc, chân hướng Nam, mặt hướng về phía Kabah.

Hình 68. Khu mộ của người Chăm theo Bani Awal ở Bình Thuận.

Hình 69. Mộ các vị sahabat (bạn đạo của Thiên sứ) tại masjid Nabawi, Madinah. Saudi Arabia.

Thực tế 6: Quan sát ở phần thân trên áo của giáo sĩ (Acar) thì phía trước và sau lưng có biểu tượng mái vòm (Kubah) của Thánh đường Hồi giáo. Áo Acar đang mặc, thật chất là Jubah của Thiên sứ (Nabi). Jubah là loại áo mà các Thiên sứ qua các đời đều mặc và Muhammad vị Thiên sứ cuối cùng đã kế thừa lại và các tín đồ cũng kế thừa theo được gọi là áo Sunnah (Sunnah là những điều làm theo Thiên sứ). Do mặc áo Sunnah cho dù ăn, ngủ, ... cũng đều được tính là Ibadat nên ngày xưa người ta thường khuyến khích mặc. Từ đó Acar của Chăm Bani Awal mới có luật định mặc Jubah suốt đời vì giáo sĩ (Acar) đại diện cho tộc họ để phụng thờ Allah chứ không phải tín đồ tự do như Islam. Nhưng ngược lại, học sinh của tín đồ Islam phải mặc đồng phục Jubah ở các trường Tahfiz, một trường dạy học thuộc lòng Thiên kinh Koran.

Hình 70. Áo Jubah của Acar có biểu tượng Kubah mái vòm thánh đường Islam.

Hình 71. Áo Jubah của tín đồ Muslim, Bani Islam.

Thực tế 7: Giáo sĩ (Acar) của Bani Awal phải cạo tóc (cạo đầu), đó là nét Islam còn đọng lại trong luật đạo của tín ngưỡng Bani Awal ngày nay. Trong khi tín đồ Islam dân thường thì không cạo đầu, nhưng tín đồ theo học về tôn giáo (agama) nhất là những người học Tahfiz (học thuộc nguyên một cuốn Thiên kinh Koran) thì phải cạo đầu và không để tóc dài quá vài cm.

Tín đồ Islam (nam) khi đi hành hương Haji (tháng 12 lịch Islam) hoặc làm Umrah (11 tháng còn lại) tại Makkah bắt buộc phải cạo đầu hoặc Sunat (không bắt buộc nhưng làm sẽ được ân phước), phải cạo toàn bộ tóc trên đầu bằng dao cạo. Allah có mặc khải trong Thiên kinh Koran, chương al-Fath, câu 27 như sau:

“Chắc chắn các người sẽ vào Al- Masjid al- Haram (tại Makkah) an toàn, đầu cạo trọc và cắt tóc ngắn (theo nghi thức làm Haji hoặc Umrah), không sợ hãi, nếu Allah muốn.”

Vậy theo Surah al-Fath: 27, thì nam phải cạo sạch (nữ chỉ cắt vài sợi tượng trưng), người hói hoặc không có tóc phải dùng dao cạo tượng trưng trên đầu, đi Haji và Umrah cũng đều cạo sau khi đã Tawaf xung quanh Kabah. Bình thường ở nhà thì tùy mỗi người.

Hình 72. Tín đồ Bani Islam cạo đầu khi đi Haji hay Umrah.

Hình 73. Giáo sĩ (Acar) của Bani Awal cạo tóc (cạo đầu).

Khẳng định 4: Từ thực tế 6, cho thấy giáo sĩ (Acar) và tín đồ Bani Islam đều mặc áo Jubah của Thiên sứ (Nabi). **Thực tế 7**, cho thấy giáo sĩ Bani Awal phải cạo tóc, còn mọi tín đồ Islam đều phải cạo tóc khi đi Haji và Umrah hay phải cạo tóc khi học Tahfiz (học thuộc nguyên một cuốn Thiên kinh Koran). Từ điểm tương đồng giữa tín đồ Islam và giáo sĩ Bani Awal, khẳng định Awal hay Islam là một tôn giáo độc thần.

Thực tế 8: Tháng 9 niên lịch Islam thì mọi tín đồ Muslim của Islam cũng như giáo sĩ (Acar) của Bani Awal đều thực hiện đầy đủ các nghi thức trong tháng lễ thức nhịn chay Ramadan (Ramawan). Theo Islam chính thống giáo cũng như giới giáo sĩ của của Bani Awal đều phải hành lễ bắt buộc gồm 5 lần hành lễ trong một ngày. Ngoài ra, tháng Ramadan mỗi giáo sĩ (Acar) phải thực hiện những luật định chung và tu dưỡng đạo đức, đức tin, trao dồi Thiên kinh, và những việc làm từ thiện khác.

Thực tế 9: Tháng Dhu al-Hijja (sau Ramadan 3 tháng) là dịp để tín đồ Hồi giáo (Islam) trên thế giới tưởng nhớ đến Thiên sứ Abraham (Ibrahim) sẵn sàng hiến tế con trai của mình cho thần thánh. Trong dịp lễ Eid al-Adha (Waha), mọi tín đồ Islam nói chung và tín đồ Bani Awal nói riêng thường tổ chức lễ trọng đại (Harei Raya). Ngoài ra các tín đồ nếu có khả năng kinh tế thì phải đi hành hương Haji tại thánh địa Makkah một lần trong đời.

Khẳng định 5: **Thực tế 8** và **thực tế 9** cho thấy mọi giáo sĩ (Acar) của Bani Awal cũng như tín đồ Bani Islam đều thực hiện trọn vẹn và đầy đủ các nghi thức trong tháng Ramadan (Ramawan) và thực hiện lễ trọng đại Waha trong tháng Dhu al-Hijja. Khẳng định, Bani Awal hay Bani Islam là một tôn giáo độc thần.

Thực tế 10: Katan là lễ dành cho trẻ em nam, và Kareh là lễ dành cho trẻ em nữ (Chăm Awal). Từ này có nguồn gốc từ Ả Rập (Arabic) với nghi lễ Khatan hay Sunat trong Islam. Trong luật tục chính thống giáo (Islam), lễ Khatan cắt bao quy đầu thường tổ chức cho trẻ em nam từ lúc mới sinh hay lúc biết chăm sóc vết thương khoảng 5 tuổi. Còn nữ, do yếu tố nhạy cảm trong luật định nên việc thực hiện được giữ một cách bí mật và chỉ có những người nữ chuyên dạy giáo lý và người thân trong gia đình.

Khatan ở người Chăm được thực hiện đơn giản hơn. Nghi thức chỉ cắt tượng trưng bao quy đầu cho trẻ em nam. Còn Kareh ở người Chăm cũng được thực hiện đầy đủ các nghi thức. Sau cùng là lễ đặt tên cho cả trẻ em nam và nữ. Lễ tục Katan, Kareh của người Chăm Awal là yếu tố chính của luật định Islam nhưng có ảnh hưởng văn hóa bản địa Champa. Lễ tục này liên quan đến cắt bao quy đầu của người Islam và nhập đạo của Chăm Awal. Đồng thời, lễ này cũng thông báo cho biết các trẻ em đã đến tuổi trưởng thành.

Khẳng định 6: **Thực tế 10** cho thấy, Lễ Katan dành cho trẻ em nam, và Kareh dành cho trẻ em nữ ở người Chăm Awal hay Chăm Islam đều xuất phát từ luật định của Islam. Vậy những người thực hiện lễ Katan và Kareh đều thờ phượng thượng đế Allah, là tín đồ của Islam một tôn giáo độc thần.

Thực tế 11: Những giáo sĩ (Acar) của Bani Awal như Gru, Imam, Katip, Acar, ... cũng như các tín đồ Bani Islam nói chung đều tôn thờ Allah, Đấng Tối cao và Duy nhất. Do đó, những vị giáo sĩ (Acar) cũng như tín đồ Islam không bao giờ và không dám bước chân vào bên trong sảnh chùa thờ Phật Thích Ca Mâu Ni, ... hay không dám bước chân vào Nhà thờ Thiên Chúa, Hòa Hảo hay Cao Đài, ... cũng như không dám bước chân vào bên trong đền tháp Champa, dù đền tháp này là chính do tổ tiên Champa xây dựng.

Khẳng định 7: Từ **thực tế 11**, khẳng định Bani Awal cũng như Bani Islam là một tôn giáo Độc Thần.

Hình 74. Po Gru Châ và Imam Mai haluw Cuah Patih (Thành Tín) đến thăm Bimong Po At (Po Patao At) tại Bình Thuận, nhưng chỉ ngồi nghỉ ghé bên ngoài, không được bước chân vào bên trong bimong Po At để xem, vì trên cổng tháp có bức tượng thần Shiva, và bên trong có Linga và Yoni.

Thực tế 12: Palei Aia Mamih (Bình Minh - Bình Thuận) có bimong Po Klaong Kachait. Đền Po Klaong Kachait xưa kia tọa lạc trên dãy núi "Cek Glang" nằm trên vị trí dốc núi, hiểm trở cách trung tâm xã Phan Hòa khoảng 5 km về phía Tây. Nơi đây xưa kia là mật khu của Po Klaong Kachait, sau ngày Ngài về với các thần linh Champa, tại nơi đây, người Chăm đã dựng đền cho Ngài. Vì ngôi đền ở trên núi cao hiểm trở, trong thời gian dài, không tiện cho bà con đến thăm và thực hiện những nghi thức, người dân ở đây xin thần linh di dời ngôi đền xuống cạnh chân núi ở "Cek Glang" để tiện việc chăm sóc đền. Chính nơi đây đã từng nhận 8 sắc phong của các triều đại Nhà Nguyễn từ thời vua Gia Long đến vua Khải Định. Đến năm 1972, để thuận lợi cho việc chăm sóc, người dân xã Phan Hòa, một lần nữa xin phép thần linh, di dời đền Po Klaong Kachait về ngay tại động cát bên cạnh làng palei Aia Mamih. Một lần nữa đền lại bị xuống cấp, dân trong xã huy động xây lại vào năm 2015 khang trang hơn.

Hình 75. Trong các thời kỳ trị vì của các triều đại nhà Nguyễn, đền của Po Klaong Kachait đã được nhận phong tặng 8 sắc phong (Gia Long: 1, Minh Mạng: 1, Tự Đức: 2, Thiệu Trị: 2, Duy Tân: 1, Khải Định: 1). Các sắc phong này vẫn được lưu giữ cẩn thận để làm cứ liệu liên quan đến Po Klaong Kasat, hiện vật này không chỉ là cứ liệu quý hiếm liên quan đến một nhân vật lịch sử trong cộng đồng người Chăm mà còn trở thành các hiện vật thiêng khi tiến hành các nghi lễ liên quan đến Ngài.

Câu hỏi 1: Ts. 1Đêm phát biểu “Bani đa thần”. Theo câu chuyện trong thực tế 12, thì tại sao người dân Chăm xã Phan Hòa không đưa một tấm bia Kut Po Klaong Kachait (một miếng đá) vào bên trong thánh đường (Magik) luôn cho thuận tiện? tại sao cần phải di dời nhiều lần (một miếng đá) và xây đền mới khang trang cho tôn kém?

Hay thật chất thánh đường (Magik) là một tôn giáo khác, tôn giáo của Độc Thần. Còn tục thờ thành hoàng là sự phát sinh tín ngưỡng riêng của người Chăm, nó hoàn toàn nằm ngoài giáo lí của tôn giáo Bani Awal.

Thực tế 13: Ở Palei Panet (Bình Thắng - Bình Thuận) có bimong Po At (Po Patao At), vị vua theo Hồi giáo, xưa kia bimong tọa lạc trên gò đất cách xã Phan Hòa khoảng 1Km về phía Bắc. Đền (Bimong) này nhiều lần bị kẻ trộm đập phá và được nhân dân xây dựng lại thành một cái đền nhỏ. Tháng 4/2016 đến tháng 4/2018 thôn Bình Thắng huy động nhân dân đóng góp xây lại bimong khang trang hơn mang dáng dấp tháp cổ Champa.

Hình 76. Tháp Po At (Bimong Po At) tại Phan Hòa - Bình Thuận.

Câu hỏi 2: Ts. Thành Phần phán “Bani Awal” là đa thần. Theo câu chuyện trong **thực tế 13**, thì tại sao nhân dân thôn Bình Thắng không đưa bia đá Po At vào trong Thánh đường (Magik) luôn cho thuận tiện? Một thời gian dài đền bị đập phá, và sau cùng nhân dân phải đóng góp tốn kém tiền bạc để xây dựng mới cho Bimong Po At.

Câu hỏi 3: Nếu Bani Awal là tôn giáo đa Thần thì tại sao các giáo sĩ (Acar) không mang Thiên kinh Koran vào bên trong Tháp (Bimong, Danaok) đọc tụng kinh cho các thần linh (Yang)? Thiên kinh Koran mà giáo sĩ (Acar) đang dùng được trích từ Thiên kinh chính thống chỉ đọc trong thánh đường (Magik) và các lễ nghi tôn giáo chính thống của Bani Awal. Thế các bài kinh tụng trong Bimong, Danaok cho các thần linh (Yang) là kinh gì? Nó có nằm trong hệ thống Thiên kinh Koran của Bani Awal hay không? Và có mâu thuẫn với Thiên kinh Koran chính thống của bản đạo không?

Khẳng định 8: Từ **thực tế 12**, **thực tế 13** cho thấy Thánh đường (Magik hay Masjid) là nơi duy nhất mà giáo sĩ (Acar) chỉ thờ phượng thượng đế Allah. Còn tục thờ thành hoàng là sự phát sinh tín ngưỡng riêng của một số tín đồ, nó hoàn toàn nằm ngoài giáo lí cũng như tôn giáo Bani Awal. Khẳng định, hệ phái Bani Awal của Champa là một tôn giáo Độc Thần.

Thực tế 14: Ta thấy cộng đồng người Kinh ở Việt Nam đa phần theo đạo Phật. 1). Nền tảng Phật pháp không chấp nhận các miếu đền thờ thần hoàng như Trần Hưng Đạo, Bà Triệu, Bà Trưng... các tín ngưỡng dân gian như bà chúa Liễu, bà Chúa Xứ Núi Sam... 2). Thế nhưng các Phật tử vẫn tin và vẫn đi dâng cúng, có một số Phật tử còn xem đó là một tín ngưỡng hiển nhiên có trong đạo Phật. 3). Điều này cũng dễ hiểu như Phật giáo Đại thừa nét đặc thù là ăn Chay, nhưng Phật Tử thì có thể ăn mặn. 4). Giáo sĩ (Acar) của Bani Awal cũng như tín đồ Bani Islam chỉ ăn những thực phẩm Halal, nhưng tín đồ Bani Awal có thể ăn những thứ không Halal (Haram). Cũng như giáo sĩ (Acar) hay tín đồ Bani Islam không đốt nhang lạy Phật, nhưng tín đồ Bani Awal có thể đốt nhang lạy Phật vì đức tin (Iman) phai mờ hay đức tin bị lạc lối.

Hình 77. Đền thờ Nhị Vị Thánh Vương (Hai Bà Trưng) ở Quảng Tây- Trung Quốc. Dấu tích khởi nghĩa Hai Bà Trưng trên đất Lĩnh Nam xưa.

Khẳng định 9: Từ thực tế 14, khẳng định: hệ phái Bani Awal hay Bani Islam là một tôn giáo Độc Thần. Nhưng một vài tín đồ Bani Awal (tầng lớp thứ nhì là những thường dân) có thể tin vào thần linh khác do không có đức tin (Iman).

Thực tế 15: Qua một số tín ngưỡng dân gian hay ảnh hưởng yếu tố bản địa Champa như rija praong, rija nagar, rija harei, rija malam, rija sua, mbeng bar huak, rao sang hay kamruai ngak sang baruw, ... Những tín ngưỡng này xuất phát từ Malaysia được truyền sang Champa. Trong khi ở Malaysia chỉ thực hiện trong hoàng gia, nhưng ở Champa thì sử dụng luôn cho dòng tộc và gia đình. Hiện nay ở Malaysia tín ngưỡng Raja (Mak Yong) đã loại bỏ vì không còn ai thực hiện nữa. Cũng như ở người Chăm hiện nay không ai tổ chức lễ Rija Praong và một số lễ rija khác có khuynh hướng loại bỏ 98% ở người Chăm Awal. Còn Chăm Ahier hiện nay, một số làng tổ chức lễ Rija thường không mời giáo sĩ (Acar) bên Awal nữa mà họ tự thực hiện. Tuy nhiên, một số làng bên Chăm Ahier vẫn còn mời Acar đến “mbeng bar huak”, vì bên Chăm Ahier có thờ phượng Po Allah là Đấng Tối cao. Do đó, nếu Acar có đến “mbeng bar huak” thì cũng chỉ đọc Thiên kinh Koran mời Allah chứng giám như surah Al Fatihah (Al Fathah), Ash-shams và một số Du-a khác.

Hình 78. Katip Tân Tì, giáo sĩ Awal đến “mbeng bar huak” Rija do Chăm Ahier tổ chức. Chăm Ahier có thờ phượng Po Allah là Đấng Tối cao. Do đó, nếu Acar chỉ đọc Thiên kinh Koran mời Allah chứng giám như surah Al Fatihah (Al Fathah), Ash-shams và một số Du-a.

Khẳng định 10: Thực tế 15, hệ phái Bani Awal và tín ngưỡng bản địa cho thấy tầng lớp thứ nhất là giáo sĩ (Acar) không liên quan đến thần linh Balamon (Hindu), mà khi thực hiện giáo lý chỉ liên quan đến Thiên kinh Koran và thượng đế Allah. Từ những nhận định trên khẳng định, giáo sĩ (Acar) của hệ phái Bani Awal là một tôn giáo độc thần.

Mười hai tiêu đề phản biện của Ts. Putra Podam trong tiêu đề 12 (Hồi giáo Bani Awal - một tôn giáo độc thần) nhằm đưa ra những minh chứng một cách cơ sở khoa học, đính chính lại những quan điểm lệch lạc để tìm ra cái đúng, cái lí lẽ, cái chính xác cho các nhà nghiên cứu, các sinh viên, các bạn trẻ Chăm tìm hiểu và trang bị kiến thức.

Những bài phản biện của Ts. Putra Podam mong muốn được bảo vệ tín ngưỡng và tôn giáo Hồi giáo (Bani Awal) đi đúng hướng, nhằm tránh những luận điệu, xuyên tạc của một vài cá nhân hay tổ chức lợi dụng lòng tin của tín đồ Chăm Awal nhẹ dạ hầu lời kéo họ vào mục đích riêng hay mục đích chính trị.

Hình 79. Ts. Putra Podam, tín đồ Chăm Bani Awal (Hồi giáo).

Hình 80. Ts. Putra Podam (bên phải) cùng đồng nghiệp tại Malaysia.

Tiểu đề 2

ACAR CẠO ĐẦU KHÔNG PHẢI LÀ PHẬT GIÁO

T.s 1Đêm, Inrasara quan niệm rằng: “Bani cải tổ theo mô hình Balamon và Phật giáo, tu sĩ Bani cạo đầu, không để tóc tương tự như Phật tử do chịu ảnh hưởng của Phật giáo, ...”.

Phản biện 1:

Theo Ts. Putra Podam, chúng ta thường thấy tất cả những Phật tử xuất gia đều cạo trọc đầu. Nhưng Đức Phật ngày xưa và nhiều vị tôn giả khác vẫn để tóc, mà vẫn thành đạo. Do vậy, cạo đầu đi tu không mang ý nghĩa phân biệt thầy tu với người thường như chúng ta tưởng. Cùng với việc đơn giản trong cách ăn mặc, thì việc cạo đầu thể hiện sự vứt bỏ Ngã Chấp. Khi cạo tóc đi, có nghĩa là ta đã không tơ tưởng gì đến hình thức đẹp xấu, không cần chải chuốt, vứt bỏ mọi sĩ diện, tự ái. Đó là hành động mà người tu hành thể hiện quyết tâm gạt bỏ Ngã Chấp ở bản thân, quyết tâm đi theo con đường tìm kiếm sự hoàn thiện trí tuệ, quyết tâm xóa bỏ vô minh.

Phật dạy đệ tử phải cạo bỏ râu tóc mà Phật lại để tóc tại sao? Vậy tượng Phật có tóc mang ý nghĩa gì? Nếu Phật cạo tóc thì tại sao Phật tử lại thờ những pho tượng Phật có tóc?

Thực tế chúng ta thấy pho tượng Phật có để tóc, cũng như bậc tu Ram Bahadur Bomjan ngồi thiền 8 tháng không ăn uống để tu đạo và được mọi người tôn sùng, xem như là Như Lai chuyển thế, nhưng vẫn để tóc dài chứ không cạo. Từ đó ta cũng thấy được phần nào việc cạo đầu không phải là luật lệ bắt buộc 100% của tu sĩ Phật giáo.

Hình 81. Tại sao tượng Đức Phật đều có tóc?

Hình 82. Phật tử Ram Bahadur Bomjan, Nepal, để tóc dài.

Quay lại tôn giáo của người Chăm, việc giáo sĩ Acar của hệ phái Awal cạo tóc không phải là ảnh hưởng phật tử của Phật giáo như vài người đã khẳng định. Hãy cùng làm rõ vấn đề trên trong luật đạo Islam (Shariah).

Islam không có tu sĩ, không có ai làm việc chuyên tu, vì Islam khác với các tôn giáo khác. Thông thường các tôn giáo khác đều giao nhiệm vụ cúng bái cho các tu sĩ, nhưng trong Islam mọi tín đồ đều có nghĩa vụ thực hành lễ (ibadat) với Allah, tất cả đều phải học và luôn trao đổi trong suốt cuộc đời của mình về Islam và đã là con người thì đều ngang hàng nhau nên không ai có thể đại diện cho ai và không ai có thể làm cầu nối cho mình với Allah. Chỉ có trực tiếp bạn thân ta với Allah mà thôi.

Awal thì có từng lớp giáo sĩ Acar, vì một phần ảnh hưởng Hồi giáo Shia *Ayatollah*, Acar là cầu nối trực tiếp với Allah. Nhưng lớp tín đồ Bani Awal dân thường, nếu học thuộc Thiên kinh Koran và thực hiện đủ lễ tục thì có thể đảm nhận vai trò của giáo sĩ Acar.

Nhưng việc cạo đầu của các giáo sĩ Acar thì lại khác, đó là nét Islam còn đọng lại trong luật đạo của Awal ngày nay. Trong khi Islam bình thường thì không cạo đầu, nhưng tín đồ theo học về tôn giáo (agama) nhất là những người học Tahfiz (học thuộc nguyên một cuốn Thiên kinh Koran) thì rất thường cạo đầu và họ không để tóc dài quá vài cm.

Tín đồ Islam (nam) khi đi hành hương Haji (tháng 12 lịch Islam) hoặc làm Umrah (11 tháng còn lại) tại Makkah bắt buộc phải cắt tóc sát ngắn hoặc Sunat (không bắt buộc nhưng làm sẽ được ân phước), phải cạo toàn bộ tóc trên đầu bằng dao cạo. Allah có mặc khải trong Thiên kinh Koran, chương al-Fath, câu 27 như sau:

“Chắc chắn các người sẽ vào Al- Masjid al- Haram (tại Makkah) an toàn, đầu cạo trọc và cắt tóc ngắn (theo nghi thức làm Haji hoặc Umrah), không sợ hãi, nếu Allah muốn.”

Vậy theo Surah al-Fath: 27, thì nam phải cạo sạch (nữ chỉ cắt vài sợi tượng trưng), người hói hoặc không có tóc phải dùng dao cạo tượng trưng trên đầu, đi Haji và Umrah cũng đều cạo sau khi đã Tawaf xung quanh Kabah. Bình thường ở nhà thì tùy mỗi người.

Hình 83. Lễ cạo tóc khi đi Haji hay Umrah tại Makkah, Ả Rập.

Hình 84. Tín đồ Islam đang cạo tóc.

Hình 85. Lễ cạo tóc khi đi Haji hay Umrah tại Makkah, Ả Rập.

Hình 86. Tín đồ Bani Islam (An Giang), cạo tóc trước khi đi hành hương (Haji) tại Makkah - Ả Rập.

Hình 87. Tín đồ Islam sau khi đã cạo tóc và mặc trang phục Ihram khi đi hành hương (Haji) tại Makkah.

Hình 88. Trẻ em tín đồ Islam mặc trang phục Ihram khi đi hành hương (Haji) hoặc Umrah tại Makkah - Ả Rập.

Hình 88. Acar Wien và Katip Tan Tu, giáo sĩ Awal luôn luôn phải cạo tóc.

Hình 89. Acar Wien, Acar Kueng, giáo sĩ Awal, palei Aia Mamih.
Acar phải luôn luôn cạo tóc và đội Kalah (Kopiah).
Khăn vấn hai lớp “khen jram” bên trong và “khen halang” bên ngoài.

Lời kết: Từ những lập luận ở trên khẳng định việc Ts. Thành Phần và Inrasara, ... nêu: “Bani cải tổ theo mô hình Balamon và Phật giáo, Tu sĩ Bani cạo đầu, không để tóc tương tự như Phật tử do chịu ảnh hưởng của Phật giáo” là nhận định hoàn toàn sai lầm, không đúng và không có cơ sở.

Nhân đây xin giới thiệu một thứ khác, đó là “**Chữ Vạn**” trong Islam, vì không kéo sau này khi phát hiện giáo sĩ Awal dùng thì các vị sẽ nói Awal ảnh hưởng từ Phật giáo.

Hình 90. Chữ Vạn trên thánh đường cổ Wahdi Husien tại Teluk Manuk, miền Nam Thái Lan và Trung Đông.

Hình 91. Chữ Vạn trên thổ cẩm truyền thống người Chăm Islam (Châu Đốc).

Tiểu đề 3

TRANG PHỤC ACAR KHÔNG ẢNH HƯỞNG PHẬT GIÁO

Ts. 1Đêm, Inrasara quan niệm rằng: “Trang phục của tu sĩ Bani có lá cây bồ đề là ảnh hưởng từ Phật giáo, Balamon. Theo cơ cấu tổ chức của Balamon và Phật giáo, ...”

Phản biện :

Theo Ts. Putra Podam, thế giới Hồi giáo (Islam) kết hợp nhiều phong cách kiến trúc tạo ra thánh đường Islam. Nét đặc trưng nhất ta thường thấy ở các thánh đường (Masjid-Magik) là các mái vòm to để tạo độ lõm bên trong từ đó tạo tiếng vang khi đọc kinh trong chính điện của thánh đường. Người Chăm theo truyền thống thường xây thánh đường gỗ nên phần mái được nâng tầng để tạo độ vang cho âm thanh bên trong thánh đường. Còn phần mái vòm (thuật ngữ Islam gọi là Kubah) thì được xây giả chỉ lấy dáng, và được xây ở đầu cửa vào thánh đường.

Hình 92. Thánh đường (Magik) làng Tuần Tú với Kubah (xây giả).

Hình 93. Thánh đường (Masjid) Islam ở Tây Ninh với Kubah (xây giả) ở trước cửa ra vào.

Hình 94. Kubah trên kiến trúc Masjid Islam ở Tây Ninh.

Hình 95. Kubah trên Magik Bani haluw Caraih - Bình Thuận.

Hình 96. Kubah trên cổng Magik Thanh Kiệt ở Bình Thuận.

Giáo sĩ Awal, áo Acar có biểu tượng Kubah thật chất là Jubah của Thiên sứ (Nabi). Jubah là loại áo mà các Thiên sứ qua các đời đều mặc và Muhammad vị Thiên sứ cuối cùng đã kế thừa lại và các tín đồ cũng kế thừa theo thường được gọi là áo Sunnah (Sunnah là những điều làm theo Thiên sứ). Do mặc áo Sunnah cho dù ăn, ngủ, ... cũng đều được tính là Ibadat nên ngày xưa người ta thường khuyến khích mặc. Từ đó Acar của Awal mới có luật cho Acar mặc Jubah suốt đời vì Acar đại diện cho tộc họ để phụng thờ Allah chứ không phải tín đồ tự do như luật định Islam.

Hình 97. Áo Jubah của Chăm Châu Đốc và Ả Rập.

Quan sát ở phần thân trên áo Acar thì ở Ninh Thuận thường thấy biểu tượng Kubah ở đằng sau lưng, còn ở Bình Thuận thì viền Kubah ở cả trước ngực và sau lưng.

Hình 98. Thân trước không Kubah và thân sau có Kubah áo Acar Awal tỉnh Ninh Thuận.

Hình 99. Kubah trên thân sau áo Acar của Awal - Bình Thuận.

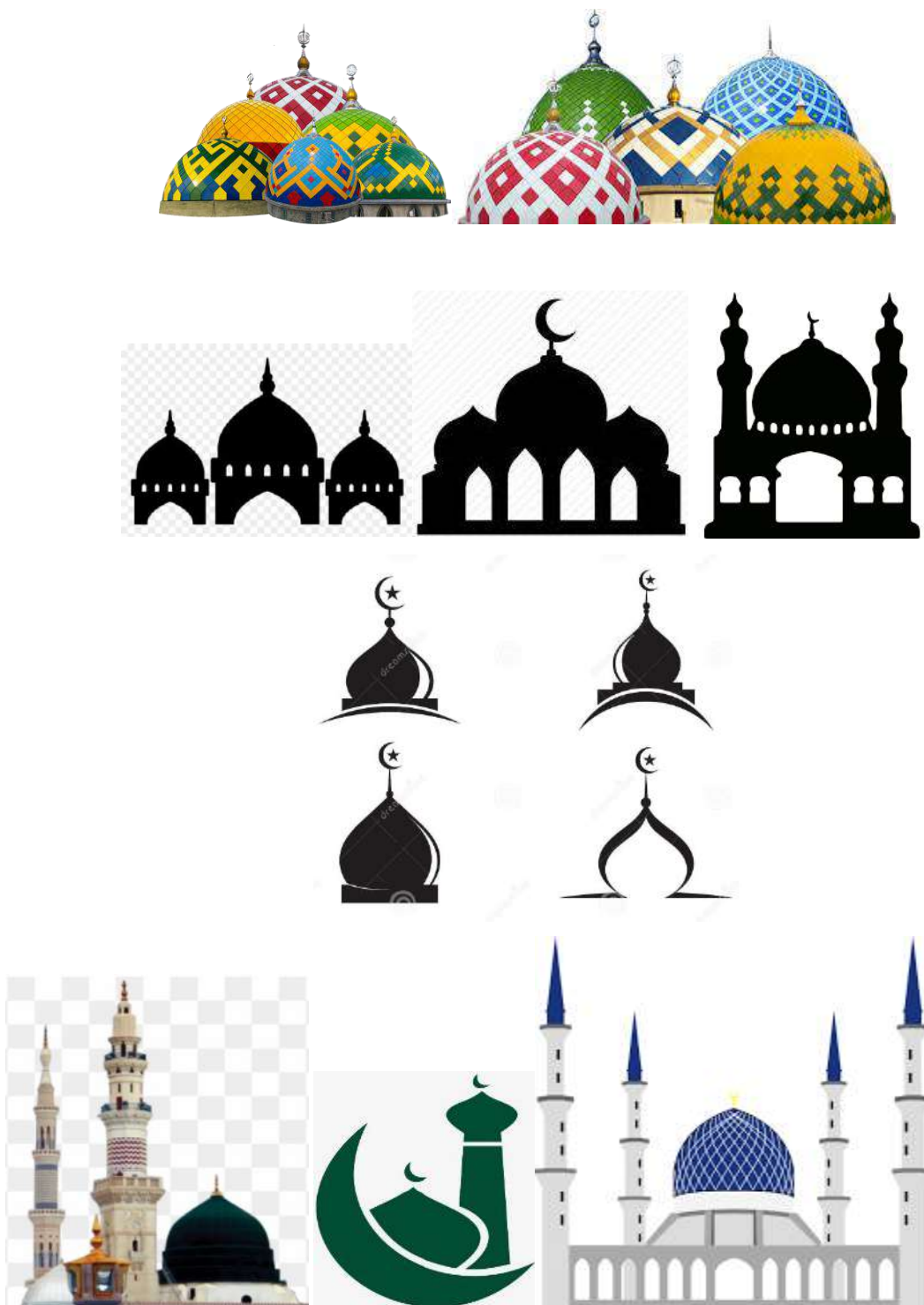
Hình 100. Kubah trên thân trước - Acar Bình Thuận (bên trái), không có Kubah trên thân trước - Acar Ninh Thuận (bên phải).

Hình 101. Kubah trên thân trước áo Jubah (Aw luah hay aw Kubah) Acar Awal - Bình Thuận.

Lời kết: Khẳng định, hình Kubah ở trên thân trước và thân sau áo Jubah (Aw luah) của Acar Awal ở Bình Thuận và Ninh Thuận là biểu tượng Kubah của thánh đường Hồi giáo (Awal hay Islam).

Biểu tượng Kubah ở trên áo giáo sĩ Acar KHÔNG phải hình lá cây Bồ đề ảnh hưởng từ Phật giáo hay Ấn Độ giáo mà một số người đang rao giảng.

Hình 102. Hình Kubah trên thánh đường (Masjid - Magik) biểu tượng Islam trên thân áo Jubah của giáo sĩ Awal.

PHỤ LỤC 2

1. Phước Nhơn: (Đơn thôi tham gia Hội đồng Sư Cả tỉnh Ninh Thuận)

<p style="text-align: center;">1</p> <p style="text-align: center;">CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM <u>Độc lập – Tự do – Hạnh phúc</u></p> <p style="text-align: center;">ĐƠN THÔI THAM GIA HỘI ĐỒNG SƯ CẢ HỘI GIÁO BANI TỈNH NINH THUẬN</p> <p>Kính gửi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ủy Ban nhân dân tỉnh Ninh Thuận. - Sở Nội vụ tỉnh Ninh Thuận. - Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận. - Ủy Ban nhân dân huyện Ninh Hải. - Ủy Ban nhân dân xã Xuân Hải. <p>Hội đồng Bôn đạo tôn giáo Bani halau Phước Nhơn, xin thông báo đến cơ quan chức năng: Thôi tham gia Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận, lý do như sau:</p> <p>1. Về tên tôn giáo Bani:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Trong Danh mục các tổ chức tôn giáo, tại công văn 6955/BNV-TGCP ngày 18/12/2020 của Bộ Nội vụ, về việc danh mục các tổ chức tôn giáo, tổ chức được cấp giấy chứng nhận điều kiện hoạt động tôn giáo, không có tôn giáo Bani, chỉ có tên tổ chức tôn giáo là "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Ninh Thuận", nhưng tên Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Ninh Thuận trực thuộc tôn giáo Hồi giáo. Chúng tôi tôn giáo Bani bị xóa tên trong danh mục tôn giáo Việt Nam. Vậy Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Ninh Thuận hiện nay là một hoạt động của tôn giáo Hồi giáo. - Từ công văn 6955/BNV-TGCP ngày 18/12/2020 của Bộ Nội vụ, năm 2021 cơ quan chức năng tổ chức làm căn cước công dân, nội dung trong khai báo để làm căn cước công dân không có tôn giáo Bani, mặc dù trước 1975 và sau 1975 đến năm 2020 giấy chứng minh nhân dân hay căn cước công dân vẫn thể hiện tôn giáo Bani, nhưng đến nay bị mất. <p>Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận, Ban chấp hành Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani nhiệm kỳ III (2016-2021) không thực hiện chức năng nhiệm vụ, không đấu tranh (là đồng tình vì Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận là trực thuộc tôn giáo Hồi giáo nên không đấu tranh); cụ thể: không có văn bản kiến nghị đến cơ quan chức năng có thẩm quyền từ trung ương đến địa phương để xem xét phục hồi lại tên tôn giáo Bani trong Danh mục Tôn giáo Việt Nam.</p> <p>2. Về tên Hội đồng Sư cả Bani:</p> <p>Tên "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani" không phù hợp với bản chất, hoạt động tín ngưỡng tôn giáo Bani, dễ nhầm với tôn giáo Hồi giáo. Hiện nay đã xuất hiện một tổ chức lợi dụng tên tôn giáo Bani có chữ Hồi giáo để tuyên truyền tôn giáo Bani là tôn giáo Hồi giáo, có âm mưu biến tôn giáo Bani thành tôn giáo Hồi giáo.</p> <p>Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận, cụ thể Ban chấp hành Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani nhiệm kỳ III (2016-2021) có ý không đổi tên</p>	<p style="text-align: center;">2</p> <p>Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận thành Hội đồng Sư cả Bani tỉnh Ninh Thuận dù trong Báo cáo và phương hướng nhiệm vụ Đại hội nhiệm kỳ III (2016-2021) có thể hiện.</p> <p>3. Về sinh hoạt tôn giáo, hoạt động các lễ nghi, tín ngưỡng</p> <p>Hội đồng Bôn đạo tôn giáo Bani, tín đồ Bani thôn Phước Nhơn cũng các thôn khác (Vân Lâm, An Nhơn, Thành Tín, Tuấn Tử, Phú Nhuận và Lương Trì) sinh hoạt tôn giáo, hoạt động tín ngưỡng, lễ hội tín ngưỡng theo tôn giáo Bani như từ xưa đến nay, là thờ đa thần; không thờ độc thần như tôn giáo Hồi giáo; Hội đồng Bôn đạo Bani không đồng ý ghép Bani chung với Hồi giáo, trên thế giới này không có tôn giáo "Hồi giáo - Bani"</p> <p>Qua 3 nội dung nêu trên, Hội đồng Bôn đạo tôn giáo Bani chúa Phước Nhơn quyết định không tham gia Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Ninh Thuận kể từ thời gian ký ban hành văn bản này; vì tổ chức này trực thuộc tôn giáo Hồi giáo trong danh mục tôn giáo Việt Nam; hoạt động theo Hồi giáo thế giới, không thờ đa thần như tôn giáo Bani Việt Nam.</p> <p>Hội đồng Bôn đạo tôn giáo Bani halau Phước Nhơn thông báo đến cơ quan chức năng biết.</p> <p>(Pho to đính kèm Biên bản Họp thống nhất không tham gia Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận vào ngày 24/5/2022 của Hội đồng Bôn đạo tôn giáo Bani thôn Phước Nhơn)</p> <p style="text-align: right;">Xuân Hải, ngày 05 tháng 5 năm 2022</p> <p style="text-align: center;">TM. HỘI ĐỒNG BÔN ĐẠO BANI PHƯỚC NHƠN</p> <table border="0" style="width: 100%;"><tr><td style="text-align: center;">IMÂM TÂN</td><td style="text-align: center;">TRƯỞNG HỘI ĐỒNG BÔN ĐẠO</td><td style="text-align: center;">SƯ CẢ HALAU</td></tr><tr><td style="text-align: center;"> Thập Thanh Lương</td><td style="text-align: center;"> Dương Diệp</td><td style="text-align: center;"> Dương Thà</td></tr></table>	IMÂM TÂN	TRƯỞNG HỘI ĐỒNG BÔN ĐẠO	SƯ CẢ HALAU	 Thập Thanh Lương	 Dương Diệp	 Dương Thà
IMÂM TÂN	TRƯỞNG HỘI ĐỒNG BÔN ĐẠO	SƯ CẢ HALAU					
 Thập Thanh Lương	 Dương Diệp	 Dương Thà					

2. Thành Tín: (Đơn thôi tham gia Hội đồng Sư Cả tỉnh Ninh Thuận)

<p style="text-align: center;">CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM <u>Độc lập – Tự do – Hạnh phúc</u></p> <p style="text-align: center;">ĐƠN THÔI THAM GIA HỘI ĐỒNG SƯ CẢ HỘI GIÁO BÀNÍ TỈNH NINH THUẬN</p> <p>Kính gửi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ủy Ban nhân dân tỉnh Ninh Thuận. - Sở Nội vụ tỉnh Ninh Thuận. - Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận. - Ủy Ban nhân dân huyện Ninh Phước - Ủy Ban nhân dân xã Phước Hải. <p>Hội đồng Bổn đạo tôn giáo Bàní halau Thành Tín, xin thông báo đến cơ quan chức năng về việc thôi tham gia Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận, lý do như sau:</p> <p>1. Về tên tôn giáo Bàní:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Theo công văn 6955/BNV-TGCP ngày 18/12/2020 của Bộ Nội vụ, về việc danh mục các tổ chức tôn giáo, tổ chức được cấp giấy chứng nhận điều kiện hoạt động tôn giáo, không có tôn giáo Bàní, chỉ có tên tổ chức tôn giáo là "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní Ninh Thuận", nhưng tên Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní Ninh Thuận trực thuộc tôn giáo Hồi giáo. Chứng từ tôn giáo Bàní bị xóa tên trong danh mục tôn giáo Việt Nam; Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní Ninh Thuận hiện nay là một tổ chức của tôn giáo Hồi giáo. - Căn cứ công văn 6955/BNV-TGCP ngày 18/12/2020 của Bộ Nội vụ, năm 2021, cơ quan chức năng tổ chức làm căn cước công dân, nội dung trong khai báo khi người Chăm, tôn giáo Bàní đến làm căn cước công dân, cán bộ làm căn cước công dân cho biết không có tôn giáo Bàní, nên chỉ còn cách chọn tôn giáo Hồi giáo, tôn giáo khác hoặc không tôn tôn giáo; mặc dù trước 1975 và sau 1975 đến năm 2020 giấy chứng minh nhân dân (căn cước công dân) vẫn thể hiện tôn giáo Bàní. Vấn đề này là trách nhiệm của Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận, cụ thể Ban chấp hành Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní nhiệm kỳ III (2016-2021), nhưng không thực hiện chức năng nhiệm vụ, không đấu tranh cho công đồng dân tộc Chăm theo tôn giáo Bàní, có thể Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní đồng tình, vì tổ chức này Hội đồng sư cả này là một tổ chức của tôn giáo Hồi giáo, vì thực tế không có văn bản kiến nghị đến cơ quan chức năng có thẩm quyền để xem xét phục hồi lại tên tôn giáo Bàní trong Danh mục Tôn giáo Việt Nam. <p>2. Về tên Hội đồng Sư cả Bàní:</p>	<p style="text-align: center;">2</p> <p>Tên "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní" không phù hợp với bản chất, hoạt động tín ngưỡng tôn giáo Bàní, dễ nhầm với tôn giáo Hồi giáo. Bàní và Hồi giáo là 2 tôn giáo khác nhau, không phụ thuộc nhau. Hiện nay đã xuất hiện một tổ chức lợi dụng tên tôn giáo Bàní có chữ Hồi giáo để tuyên truyền tôn giáo Bàní là tôn giáo Hồi giáo, có âm mưu thôn tính tôn giáo Bàní biến thành tôn giáo Hồi giáo.</p> <p>Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận, cụ thể Ban chấp hành Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní nhiệm kỳ III (2016-2021) có ý không đổi tên Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận thành Hội đồng Sư cả Bàní tỉnh Ninh Thuận dù trong Báo cáo và phương hướng nhiệm vụ Đại hội nhiệm kỳ III (2016-2021) có thể hiện.</p> <p>3. Về sự hoạt tôn giáo, hoạt động các lễ nghi, tín ngưỡng</p> <p>Hội đồng Bổn đạo tôn giáo Bàní, tin đồ Bàní thôn Thành Tín sinh hoạt tôn giáo, hoạt động tín ngưỡng, lễ hội tín ngưỡng theo tôn giáo Bàní là thờ đa thần, thờ ông bà, tổ tiên (như các 6 thôn Văn Lâm, Tuấn Tú, An Nhơn, Phước Nhơn, Phú Nhuận, Lương Trì); không thờ đức thần như tôn giáo Hồi giáo; không thể nào ghép tôn giáo Bàní chung với Hồi giáo, trên thế giới này không có tôn giáo "Hồi giáo - Bàní", chỉ có Việt Nam xuất hiện gần đây.</p> <p>Qua 3 nội dung nêu trên, Hội đồng Bổn đạo tôn giáo Bàní halau Thành Tín quyết định thôi tham gia Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní Ninh Thuận từ ngày ký ban hành văn bản này; vì tổ chức Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận trực thuộc tôn giáo Hồi giáo trong danh mục tôn giáo Việt Nam; hoạt động theo Hồi giáo thế giới, không thờ đa thần như tôn giáo Bàní của người dân tộc Chăm tại Việt Nam;</p> <p>Hội đồng Bổn đạo tôn giáo Bàní halau Thành Tín thông báo đến cơ quan chức năng biết và chúng tôi từ chối tham gia mọi cuộc họp, hội thảo, đại hội ... có liên quan đến tổ chức Hội đồng sư cả Hội giáo Bàní do Hội đồng sư cả Hội giáo Bàní hay chính quyền, cơ quan chức năng các cấp mời, triệu tập.</p> <p>(Pho to đính kèm Biên bản họp thống nhất thôi tham gia Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận vào ngày 25/1/2022 của Hội đồng Bổn đạo tôn giáo Bàní thôn Thành Tín)</p> <p style="text-align: right;">Phước Hải, ngày 25 tháng 1 năm 2022</p> <p style="text-align: center;">TM. HỘI ĐỒNG BỔN ĐẠO BÀNÍ THÀNH TÍN</p> <table border="0" style="width: 100%;"><tr><td style="text-align: center;">IMÂM TAN</td><td style="text-align: center;">IMÂM CỤU, TRƯỞNG</td><td style="text-align: center;">SƯ CẢ</td></tr><tr><td style="text-align: center;">HỘI ĐỒNG BỔN ĐẠO</td><td></td><td></td></tr></table> <table border="0" style="width: 100%;"><tr><td style="text-align: center;"> Kiều Lương</td><td style="text-align: center;"> Từ Bắc</td><td style="text-align: center;"> La Dư</td></tr></table>	IMÂM TAN	IMÂM CỤU, TRƯỞNG	SƯ CẢ	HỘI ĐỒNG BỔN ĐẠO			 Kiều Lương	 Từ Bắc	 La Dư
IMÂM TAN	IMÂM CỤU, TRƯỞNG	SƯ CẢ								
HỘI ĐỒNG BỔN ĐẠO										
 Kiều Lương	 Từ Bắc	 La Dư								

3. Văn Lâm: (Đơn thôi tham gia Hội đồng Sư Cả tỉnh Ninh Thuận)

1

CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM
Độc lập – Tự do – Hạnh phúc

ĐƠN THÔI THAM GIA
Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận

Kính gửi:

- Ủy Ban nhân dân tỉnh Ninh Thuận.
- Sở Nội vụ tỉnh Ninh Thuận.
- Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận.
- Ủy Ban nhân dân huyện Thuận Nam.
- Ủy Ban nhân dân xã Phước Nam.

Hội đồng Bôn đạo tôn giáo Bani halau Văn Lâm, xin thông báo đến cơ quan chức năng: Thôi tham gia Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận, lý do như sau:

1. Về tên tôn giáo Bani:

- Trong Danh mục các tổ chức tôn giáo, tại công văn 6955/BNV-TGCP ngày 18/12/2020 của Bộ Nội vụ, về việc danh mục các tổ chức tôn giáo, tổ chức được cấp giấy chứng nhận điều kiện hoạt động tôn giáo, không có tôn giáo Bani, chỉ có tên tổ chức tôn giáo là "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Ninh Thuận" nhưng trực thuộc tôn giáo Hồi giáo. Chúng tôi tôn giáo Bani bị xóa tên trong danh mục tôn giáo Việt Nam. Vậy Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Ninh Thuận hiện nay là một hoạt động của của tôn giáo Hồi giáo.
- Từ công văn 6955/BNV-TGCP ngày 18/12/2020 của Bộ Nội vụ, năm 2021 cơ quan chức năng tổ chức làm căn cước công dân, nội dung trong khai báo để làm căn cước công dân không có tôn giáo Bani, mặc dù trước 1975 và sau 1975 đến năm 2020 giấy chứng minh nhân dân vẫn thể hiện tôn giáo Bani, nhưng đến nay bị mất.

Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận, Ban chấp hành Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani nhiệm kỳ III (2016-2021) không thực hiện chức năng nhiệm vụ, không đấu tranh (là đồng tình vì Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận là trực thuộc tôn giáo Hồi giáo); cụ thể: không có văn bản kiến nghị đến cơ quan chức năng có thẩm quyền từ trung ương đến địa phương để xem xét phục hồi lại tên tôn giáo Bani trong Danh mục Tôn giáo Việt Nam.

2. Về tên Hội đồng Sư cả Bani:

2

Tên "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani" không phù hợp với bản chất, hoạt động tín ngưỡng tôn giáo Bani, để nhầm với tôn giáo Hồi giáo. Hiện nay đã xuất hiện một tổ chức lợi dụng tên tôn giáo Bani có chữ Hồi giáo để tuyên truyền tôn giáo Bani là tôn giáo Hồi giáo, có âm mưu thôn tính tôn giáo Bani biến thành tôn giáo Hồi giáo.

Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận, cụ thể Ban chấp hành Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani nhiệm kỳ III (2016-2021) có ý không đồng ý tên Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận thành Hội đồng Sư cả Bani tỉnh Ninh Thuận theo như Báo cáo và phương hướng nhiệm vụ Đại hội nhiệm kỳ III (2016-2021).

3. Về sinh hoạt tôn giáo, hoạt động các lễ nghi, tín ngưỡng

Hội đồng Bôn đạo tôn giáo Bani chùa Văn Lâm cũng như Hội đồng Bôn đạo tôn giáo Bani 6 chùa còn lại của tỉnh Ninh Thuận (Phước Nhơn, An Nhơn, Thành Tín, Tuấn Tử, Phú Nhuận và Lương Tri) là các chùa Bani mang bản chất tôn giáo Bani như từ xưa đến nay (sinh hoạt tôn giáo, hoạt động các lễ nghi, tín ngưỡng đều theo tôn giáo Bani).

Qua ba nội dung nêu trên, Hội đồng Bôn đạo tôn giáo Bani chùa Văn Lâm quyết định thôi tham gia Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani Ninh Thuận, vì tổ chức này hoạt động theo Hồi giáo thế giới, không thờ đa thần như tôn giáo Bani tại Việt Nam chúng tôi.

Thời gian thôi tham gia Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận: kể từ ngày tháng năm 2022.

Hội đồng Bôn đạo tôn giáo Bani chùa Văn Lâm thông báo đến cơ quan chức năng biết./.

(Đính kèm Biên bản Họp thống nhất không tham gia Hội đồng Sư cả Hội giáo Bani tỉnh Ninh Thuận vào ngày 10/5/2022 của Hội đồng Bôn đạo tôn giáo Bani chùa Văn Lâm)

Phước Nam, ngày 10 tháng 5 năm 2022

TM. HỘI ĐỒNG BÔN ĐẠO BANI HALAU VĂN LÂM

IMÂM CỤU	IMÂM TAN	TRƯỞNG HỘI ĐỒNG
		
Trương Thanh Huân	Nào Thanh Thoại	Gru Báo Hùng

4. An Nhơn: (Đơn thôi tham gia Hội đồng Sư Cả tỉnh Ninh Thuận)

<p>1</p> <p>CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM Độc lập – Tự do – Hạnh phúc</p> <p>ĐƠN THÔI THAM GIA HỘI ĐỒNG SƯ CẢ HỘI GIÁO BÀNÍ TỈNH NINH THUẬN</p> <p>Kính gửi: - Ủy Ban nhân dân tỉnh Ninh Thuận. - Sở Nội vụ tỉnh Ninh Thuận. - Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận. - Ủy Ban nhân dân huyện Ninh Hải. - Ủy Ban nhân dân xã Xuân Hải.</p> <p>Bổn đạo tôn giáo Bàní halau An Nhơn, xin thông báo đến cơ quan chức năng về việc thôi tham gia Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận, lý do như sau:</p> <p>1. Về tên tôn giáo Bàní:</p> <p>- Theo công văn 6955/BNV-TGCP ngày 18/12/2020 của Bộ Nội vụ, về việc danh mục các tổ chức tôn giáo, tổ chức được cấp giấy chứng nhận điều kiện hoạt động tôn giáo, không có tôn giáo Bàní, chỉ có tên tổ chức tôn giáo là "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní Ninh Thuận", nhưng tên Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní Ninh Thuận trực thuộc tôn giáo Hồi giáo. Chứng tỏ tôn giáo Bàní bị xóa tên trong danh mục tôn giáo Việt Nam; Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní Ninh Thuận hiện nay là một hoạt động của tôn giáo Hồi giáo.</p> <p>- Căn cứ công văn 6955/BNV-TGCP ngày 18/12/2020 của Bộ Nội vụ, năm 2021, cơ quan chức năng tổ chức làm căn cước công dân, nội dung trong khai báo khi người Chăm, tôn giáo Bàní đến làm căn cước công dân, cán bộ làm căn cước công dân cho biết không có tôn giáo Bàní, nên chỉ còn cách chọn tôn giáo Hồi giáo hoặc không tôn tôn giáo; mặc dù trước 1975 và sau 1975 đến năm 2020 giấy chứng minh nhân dân (căn cước công dân) vẫn thể hiện tôn giáo Bàní. 45.000 tin đồ Bàní bức xúc.</p> <p>Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận, Ban chấp hành Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní nhiệm kỳ III (2016-2021) không thực hiện chức năng nhiệm vụ, không đấu tranh, có thể là đồng tình, vì không có văn bản kiến nghị đến cơ quan chức năng có thẩm quyền để xem xét phục hồi lại tên tôn giáo Bàní trong Danh mục Tôn giáo Việt Nam.</p> <p>2. Về tên Hội đồng Sư cả Bàní:</p> <p>Tên "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní" không phù hợp với bản chất, hoạt động tín ngưỡng tôn giáo Bàní, dễ nhầm với tôn giáo Hồi giáo; Bà Ni và Hồi giáo là 2 tôn giáo khác nhau, không phụ thuộc nhau. Hiện nay đã xuất hiện một tổ chức lợi dụng tên tôn giáo Bàní có chữ Hồi giáo để tuyển truyền tôn giáo</p>	<p>2</p> <p>Bàní là tôn giáo Hồi giáo, có âm mưu thôn tính tôn giáo Bàní biến thành tôn giáo Hồi giáo.</p> <p>Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận, cụ thể Ban chấp hành Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní nhiệm kỳ III (2016-2021) có ý không đổi tên Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận thành Hội đồng Sư cả Bàní tỉnh Ninh Thuận dù trong Báo cáo và phương hướng nhiệm vụ Đại hội nhiệm kỳ III (2016-2021) có thể hiện.</p> <p>3. Về sinh hoạt tôn giáo, hoạt động các lễ nghi, tín ngưỡng</p> <p>Hội đồng Bổn đạo tôn giáo Bàní, tín đồ Bàní thôn An Nhơn sinh hoạt tôn giáo, hoạt động tín ngưỡng, lễ hội tín ngưỡng theo tôn giáo Bàní là thờ đa thần, thờ ông bà, tổ tiên; không thờ đức thần như tôn giáo Hồi giáo; không thể nào ghép Bàní chung với Hồi giáo, trên thế giới này không có tôn giáo "Hồi giáo - Bàní", chỉ có Việt Nam xuất hiện gần đây.</p> <p>Qua 3 nội dung nêu trên, Hội đồng Bổn đạo tôn giáo Bàní halau An Nhơn quyết định thôi tham gia Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní Ninh Thuận từ ngày hôm nay (ngày 4 tháng 5 năm 2022); vì tổ chức Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní trực thuộc tôn giáo Hồi giáo trong danh mục tôn giáo Việt Nam; hoạt động theo Hồi giáo thế giới, không thờ đa thần như tôn giáo Bàní Việt Nam.</p> <p>Hội đồng Bổn đạo tôn giáo Bàní halau An Nhơn thông báo đến cơ quan chức năng biết.</p> <p>(Phiو đính kèm Biên bản họp thống nhất thôi tham gia Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận vào ngày 4/5/2022 của Hội đồng Bổn đạo tôn giáo Bàní thôn An Nhơn)</p> <p style="text-align: right;">Xuân Hải, ngày 4 tháng 5 năm 2022</p> <p style="text-align: center;">TM. HỘI ĐỒNG BỔN ĐẠO BÀNÍ AN NHƠN</p> <table border="0" style="width: 100%;"><tr><td style="text-align: center;">THÀNH VIÊN</td><td style="text-align: center;">IMÂM TAN</td><td style="text-align: center;">SƯ CẢ, TRƯỞNG HỘI ĐỒNG BỔN ĐẠO</td></tr><tr><td style="text-align: center;"></td><td style="text-align: center;"></td><td style="text-align: center;"></td></tr><tr><td style="text-align: center;">Đạo Thanh Chiêu</td><td style="text-align: center;">Nguyễn Văn Công</td><td style="text-align: center;">Nguyễn Văn Khiêm</td></tr></table>	THÀNH VIÊN	IMÂM TAN	SƯ CẢ, TRƯỞNG HỘI ĐỒNG BỔN ĐẠO				Đạo Thanh Chiêu	Nguyễn Văn Công	Nguyễn Văn Khiêm
THÀNH VIÊN	IMÂM TAN	SƯ CẢ, TRƯỞNG HỘI ĐỒNG BỔN ĐẠO								
										
Đạo Thanh Chiêu	Nguyễn Văn Công	Nguyễn Văn Khiêm								

4. Tuấn Tú: (Đơn thôi tham gia Hội đồng Sư Cả tỉnh Ninh Thuận)

<p>1</p> <p>CỘNG HÒA XÃ HỘI CHỦ NGHĨA VIỆT NAM <u>Độc lập – Tự do – Hạnh phúc</u></p> <p>ĐƠN THÔI THAM GIA HỘI ĐỒNG SƯ CẢ HỘI GIÁO BÀNÍ TỈNH NINH THUẬN</p> <p>Kính gửi: - Ủy Ban nhân dân tỉnh Ninh Thuận. - Sở Nội vụ tỉnh Ninh Thuận. - Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận. - Ủy Ban nhân dân huyện Ninh Phước. - Ủy Ban nhân dân xã An Hải.</p> <p>Hội đồng Bồn đạo tôn giáo Bàní halau Tuấn Tú, xin thông báo đến cơ quan chức năng: Thôi tham gia Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận, lý do như sau:</p> <p>1. Về tên tôn giáo Bàní: - Theo công văn 6955/BNV-TGCP ngày 18/12/2020 của Bộ Nội vụ, về việc danh mục các tổ chức tôn giáo, tổ chức được cấp giấy chứng nhận điều kiện hoạt động tôn giáo, không có tôn giáo Bàní, chỉ có tên tổ chức tôn giáo là "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní Ninh Thuận", nhưng tên Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní Ninh Thuận trực thuộc tôn giáo Hồi giáo. Chúng tôi tôn giáo Bàní bị xóa tên trong danh mục tôn giáo Việt Nam; Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní Ninh Thuận hiện nay là một hoạt động của tôn giáo Hồi giáo. - Căn cứ công văn 6955/BNV-TGCP ngày 18/12/2020 của Bộ Nội vụ, năm 2021, cơ quan chức năng tổ chức làm căn cước công dân, nội dung trong khai báo khi người Chăm, tôn giáo Bàní đến làm căn cước công dân, căn bộ làm căn cước công dân cho biết không có tôn giáo Bàní, nên chỉ còn cách chọn tôn giáo Hồi giáo hoặc không tôn tôn giáo; mặc dù trước 1975 và sau 1975 đến năm 2020 giấy chứng minh nhân dân (căn cước công dân) vẫn thể hiện tôn giáo Bàní. 45.000 tín đồ Bàní bức xúc.</p> <p>Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận, Ban chấp hành Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní nhiệm kỳ III (2016-2021) không thực hiện chức năng nhiệm vụ, không đấu tranh, có thể là đồng tình, vì không có văn bản kiến nghị đến cơ quan chức năng có thẩm quyền để xem xét phục hồi lại tên tôn giáo Bàní trong Danh mục Tôn giáo Việt Nam.</p> <p>2. Về tên Hội đồng Sư cả Bàní: Tên "Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní" không phù hợp với bản chất, hoạt động tín ngưỡng tôn giáo Bàní, dễ nhầm với tôn giáo Hồi giáo. Hiện nay đã xuất hiện một tổ chức lợi dụng tên tôn giáo Bàní có chữ Hồi giáo để tuyên truyền tôn giáo Bàní là tôn giáo Hồi giáo, có âm mưu thôn tính tôn giáo Bàní biến thành tôn giáo Hồi giáo.</p>	<p>2</p> <p>Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận, cụ thể Ban chấp hành Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní nhiệm kỳ III (2016-2021) có ý không đổi tên Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận thành Hội đồng Sư cả Bàní tỉnh Ninh Thuận dù trong Báo cáo và phương hướng nhiệm vụ Đại hội nhiệm kỳ III (2016-2021) có thể hiện.</p> <p>3. Về sinh hoạt tôn giáo, hoạt động các lễ nghi, tín ngưỡng Hội đồng Bồn đạo tôn giáo Bàní, tín đồ Bàní thôn Tuấn Tú sinh hoạt tôn giáo, hoạt động tín ngưỡng, lễ hội tín ngưỡng theo tôn giáo Bàní, là thờ đa thần, thờ ông bà, tổ tiên; không thờ độc thần như tôn giáo Hồi giáo; Qua 3 nội dung nêu trên, Hội đồng Bồn đạo tôn giáo Bàní halau Tuấn Tú quyết định không tham gia Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní Ninh Thuận; vì tổ chức Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní trực thuộc tôn giáo Hồi giáo trong danh mục tôn giáo Việt Nam; hoạt động theo Hội giáo thế giới, không thờ đa thần như tôn giáo Bàní Việt Nam.</p> <p>Thời gian thôi tham gia: kể từ ngày 26 tháng 5 năm 2022 Hội đồng Bồn đạo tôn giáo Bàní halau Tuấn Tú thông báo đến cơ quan chức năng biết.</p> <p>(Pho to đính kèm Biên bản họp vào ngày 24/5/2022 của Hội đồng Bồn đạo tôn giáo Bàní thôn Tuấn Tú về việc thông nhất không tham gia Hội đồng Sư cả Hội giáo Bàní tỉnh Ninh Thuận)</p> <p>Tuấn Tú, ngày 26 tháng 5 năm 2022</p> <p>TM. HỘI ĐỒNG BỒN ĐẠO BÀNÍ TUẤN TÚ:</p> <table border="0"><tr><td style="text-align: center;">IMÂM</td><td style="text-align: center;">IMÂM TAN</td><td style="text-align: center;">IMÂM, TRƯỞNG HỘI ĐỒNG BỒN ĐẠO</td></tr><tr><td style="text-align: center;"></td><td style="text-align: center;"></td><td style="text-align: center;"></td></tr><tr><td style="text-align: center;">Báo Hàng</td><td style="text-align: center;">Kiều Ngọc Sơn</td><td style="text-align: center;">Kiều Bi</td></tr></table>	IMÂM	IMÂM TAN	IMÂM, TRƯỞNG HỘI ĐỒNG BỒN ĐẠO				Báo Hàng	Kiều Ngọc Sơn	Kiều Bi
IMÂM	IMÂM TAN	IMÂM, TRƯỞNG HỘI ĐỒNG BỒN ĐẠO								
										
Báo Hàng	Kiều Ngọc Sơn	Kiều Bi								

Dr. Putra Podam, tên khai sinh là Văn Ngọc Sáng, tên dùng tại Malaysia: Muhammad Budi, tên dùng tại Thái Lan: Yuthana. Sinh ra tại thôn Bình Minh (ပာဇော် မွန် ဂျာဇော်) xã Phan Hòa, huyện Bắc Bình, tỉnh Bình Thuận. Chuyên ngành chính Tiến sĩ Công nghệ Thông tin. Chuyên ngành hai Tiến sĩ Công nghệ Giáo dục Đại học Công nghệ Malaysia do Pgs.Ts. Po Dharma hướng dẫn.

TRÌNH ĐỘ HỌC VẤN

- 1977 - 1982, học trường tiểu học Bình Minh, Phan Hòa.
- 1982 - 1985, học trường trung học cơ sở Phan Hòa.
- 1985 - 1986, học trường trung học cơ sở Phan Rí Thành.
- 1986 - 1989, học trung học phổ thông Phan Lý Chàm.
- 1991 - 1995, học đại học tổng hợp Đà Lạt, ngành Toán-Tin.
- 1999 - 2001, học thạc sĩ trường đại học khoa học tự nhiên Hà Nội, chuyên ngành Khoa học Công nghệ.
- 2002 - 2004, học thạc sĩ tại Viện Công nghệ Châu Á - Thái Lan (Asian Institute of Technology - AIT), chuyên ngành Công nghệ Thông tin.
- 2007, Chứng nhận Giảng viên Chính.
- 2011 - 2017, học nghiên cứu sinh (Tiến sĩ) tại Đại học Quốc gia Singapore (NUS), chuyển sang Đại học Công Nghệ Malaysia (Universiti Teknologi Malaysia - UTM).
- 2018, Chứng nhận Giảng viên Cao Cấp.

QUÁ TRÌNH CÔNG TÁC

- 1996 - 2002, giảng viên Đại học Tây Nguyên.
- 2002 - 2004, học thạc sĩ tại Viện Công nghệ Châu Á- AIT.
- 2004 - 2011, giảng viên Đại học Tây Nguyên.
- 2011 - 2017, nghiên cứu tại Malaysia, trợ giảng Đại học UTM.
- 2017 - 2020, giảng viên Đại học Tây Nguyên.